D *bis*
S. 4
P. 4
N. 26

D bis
10.
6.
28.

cf
Arm.
3

D *bis*
S. 14
P. 6
N. 26

D bis
S. 4
P. 4
N. 26

(1403) ?

1004

R. M°ccc°xxxx°xiiii die xxx decembre
Regulle Officij Gazarie

Dir dio udito che om fa mal a cento
Bem che a mi nom paia del devoto
Ma per lo ingano che o recevuto
Seguir voio tal ordinamento
Prestai om libro vidde forte impento
Aduno e quando lebe asai tenuto
Dandomi a creder che lo avia renduto
Fece che me convene star contento
Perso nulo ma chiegua piu in prestansa
Che nom mi avegnia quelo che avenir sole
Che io perda il libro e poi lamistansa
Ma se pur alcuno isforsar mi vole
Areche si fara ricordansa
Che fasa tener in pie le soe parole

Exemplum enim dedi vobis

Nam vo chio pensa parle
... vo imparare alcune parole
Chi sia vilano [illegible] io fui [illegible]

Grata superveniet quam non sperabitur hora

I ## De electione officii Gazarie

Statuimus et ordinamus quod singulis annis de mense decembris Illustris dominus Dux Janue et Consilium dominorum Ancianorum eligant triginta duos cives aptos et idoneos ad officium Gazarie omni equalitate servata. Quorum triginta duorum singuli scribantur in singulis cedulis separatim ac divisim et cedule ponantur in sacculis sigillandis sigillo domini Ducis et sigillo prioris dominorum Ancianorum de quibus sacculis singulis sex mensibus extrahantur octo cedule in quibus scripta fuerint octo nomina octo civium omni equalitate servata. Qui sic extracti sint et esse intelligantur officiales et officium Gazarie per sex menses tunc futuros et teneantur primo dictum officium bene et legaliter facere et exercere. Ita quod nemo se excusare possit ab acceptacione dicti officii nisi iusta causa subesset arbitrio prefati domini Ducis et consilii quo casu alius extrahatur de dictis sacculis loco eius. Et sic fiat de sex mensibus in sex mensibus. Finito vero anno lacerentur cedule que restabunt in sacculis et de novo eligantur triginta duo omni modo et forma predictis singulis annis.

II ## De bailia officii gazarie

Statuimus et ordinamus quod officium Gazarie teneatur et debeat tractare et querere facere et vigilare et totum suum studium inclinare ad facta et negocia navigantium et ad omnia et singula que ad utilitatem et comodum navigantium crediderint pertinere; qui electi et [illegible] teneantur et debeant congregare sese singulis diebus utilibus et integris exceptis diebus ebdomade. Ita quod si que dies inciderit an diem feriatam loco et vice illius feriate alia die non feriata suppleant coram officio exercere qui sic congregati tractare providere et consulere debeant et in scriptis redigere ea omnia et singula que ad utilitatem et comodum navigantium et navigantium crediderint pertinere. Que tractata provisa et consulta et vero in scriptis redacta scribi distincte et bene faciant per scribam ipsorum secum deputatos. Con quibus provisis consultis et redactis in scriptis deveniant per presentiam Illustris domini Ducis et Consilii dominorum Ancianorum quibus recitent et exponant tractata provisa et consulta per eos. Dominus autem Dux et Consilium illa approbent et repellant ut placebit. Que postquam autem per dominum Ducem et Consilium fuerint approbata et confirmata observentur et conserventur tamquam propria statuta et capitula civitatis.

Offitij autem et offitialium predictorum substaciale baylia consistat
ad ea et circa ea omnia et singulla facienda tractanda statu
enda declaranda emendanda et exequenda que occurrerent et
fuerit oportuna super factis et negocijs naufragij seu na
uigationis et ex quacumque dependentia emergentia dependentia
et connexa ab eisdem
Nec possit vel debeat in predictis omnibus vel singulis opponi vel
dici quod dictum offitium non sit vel esse debeat iudex competens et si
diceretur vel opponeretur non admittatur non valeat non teneat nec
fuerit sed sint et esse intelligantur et debeant iudices competen
tes allegatione aliqua vel oppositione in contrarium non admissa.
Teneantur et debeant etiam observare et facere observari omnia
et singula capitula tractatus et ordinamenta dicti offitij facta
silicet et fienda et punire et condempnare omnes et singulos
contrafacientes iuxta formam capitulorum suorum
Questiones vero et causas que verterentur possent vel
sperarent verti inter patronum et marinarios siue fide
iubsores eorum quacumque occaxione vel causa siue inter patronum et
mercatores occaxione rerum positarum vel honeratarum in naui
gio et emendacionis vel dapni quod vel quod pateretur per dis
patione diminutione vel mancamento rerum et mercium hon
ciatarum siue occaxione nauli vel iactus vel proiecti vel eius
in mari proiecti et tam si de predictis vel aliquo predictorum esset
vel appareret instrumentum vel scripturam quam si non appareret nec
esset. Et in et circa dependentia emergentia accesso
ria et connexa a predictis et quolibet predictorum audiant cogno
scant declarent terminent diffiniant corrigant et emendent
sumarie et de plano sine strepitu et figura iudicij sine
libello et pignore bandi in scriptis et sine scriptis obmissis
solempnitatibus iuris et capitulorum ciuitatis Janue et statutis per
ut eisdem offitialibus octo vel maiori parte eorum melius et equius videbitur
Nec possit quomodolibet appellari ab eorum vel maioris partis
eorum sententijs declarationibus terminacionibus pronunciationibus
ordinationibus correctionibus emendacionibus preceptis vel
aliquo vel parte eorum vel alicuius eorum ymo eorum sentencie declara
tiones terminaciones ordinationes et precepta quecumque firma
et valida sint et pro iustis firmis et validis habeantur
teneantur fuerint et executioni mandentur per dominum potestatem
Janue suos iudices et offitiales et curiam absque excusati
one vel allegatione aliqua in contrarium non admissa
postquam eidem domino potestati vel suis iudicibus per ipsos offitiales

vel maiorem partem ipsorum fuerit requisitum denunciatum vel missum
fuerit oretenus vel in scriptis et hoc infra illud tempus sub illis
penis et sindicamentis de quibus in dicta denunciatione exti
terit declaratum. Non obstante aliquo capitulo tractatu vel
ordinamento comunis quacumque verborum ligacione ligato
Etiam si in eo contineretur aliquo alio capitulo non obstante vel
verba huius similia. Cui in quantum predictis vel alicui predictorum
quomodolibet obuiaretur sit et ex nunc et esse intelligatur tota
liter derogatum
Offitium vero predictum teneatur et debeat quascumque questiones mo
tas et mouendas coram se terminare cognoscere et diffinire effe
ctualiter in tempore quo esset sibi forsitam per sua capitula vel aliter limi
tata vel saltem tempore durante offitij eorum occaxione exceptione re
mota. Et si aliqua earum cessaret quod eas vel aliqua earum
suo tempore non diffinissent vel terminassent teneatur et debe
at cum effectu eas terminasse et diffinisse infra unum mensem
tunc proxime sequentem a die finitorum suorum sex mensium man
dum quo tempore suo iudicio eius tales diffiniciones sit et
intelligatur sibi prorogata esse quas questiones si infra dictum
terminum non terminassent sint et esse intelligantur condempnati
singuli offitiales dicti offitij in libris centum Janiorum pro quolibet
quod contrafecerit auferenda et applicanda operi portus et moduli
Saluo quod si infra dies octo a die late sue declarationis ter
minationis diffinicionis et mandati totum offitium Gazarie quod
sunt octo concordes vellent in sententia et declaratione uel
a se lata aliquid addere minuere mutare corrigere et decla
rare de quo sint unanimes et concordes nemine discor
dante possit et eis liceat corrigere emendare et facere
prout et infra tempus dictorum octo dierum et non ultra quo ca
su quicquid addiderint minuerint mutauerint correxerint vel
declarauerint obseruetur pro valide ac si a principio tulissent ea

iii **De non imponendo galeas nisi ut infra**

Statuimus et ordinamus quod aliquis persona cuiuscumque status vel con
dicionis existat non audeat nec presumat per se vel per alium facere
vel construere seu fieri vel fieri facere nec imponere vel ipsum
facere aliqua galeas in aliqua parte seu loco quod non sit a capite
arbarij usque ad columbariam sancti Andree de sexto sub pena libra
mille Janiorum que pena exigatur et exigi possit et debeat
a domino ipsius gallee vel ab eo qui presumpserit eam

Quod per qualibus gallea antequam nauiget caueatur

IIII Statuimus ⁊ ordinam᷑ q pro qualibz Gallea nauig
aretur uel de portu Jan extrahatur patronus ul gerēs
q ipi gallee pstet ac pstare teneatur ⁊ debeat fideiub
sorias ⁊ idoneas cautione de libr mille Janor/ itaq
nemo assumat i fideiubsore ultra quatitatez libr ducen
tar Janor offo gazarie noie suo ⁊ offij mercantie re
cepturo de obseruando tractat ⁊ ordinamenta offij gazarie.
Et ea q sibi p ipm offm mandabit q cauptio sit ⁊ intelligat
esse finita statiz qn ipa gallea redierit i portu Jan q̄tuz
pro rebus ab inde in antea futuris tm q si q's aliqua galleaz
extraxerit uel duxerit seu misserit forma pntis capituli
no suata incidat ⁊ incidisse intelligat i pena libr mille
Janor ipo fcto

Qualibz gallea mercatie ictuāz i romania uel sciriaz sit subscripta

V Statuimus ⁊ ordinamus q in qualibz gallea nauiga
tura in romaniaz uel siriaz uel ultra siciliaz uel ab inde usq
Januaz sint ⁊ esse debeant otinuo singla q sequit. Comi
tus idoneus ⁊ sufficiens cu coiratia de proba collario de
ferro ceruelleria de pba spata bona stocco panceio cortelo de
latere. Scriba bonus ⁊ sufficiens cu armis suis
ut de comitte dctz est. Nauclery uero haent p singlo
⁊ hre debeant ⁊ teneant ceruelleria una bona colla
riu de ferro spataz una ⁊ cultelluz de lattere balista
ry boni ⁊ sufficientes decē p qualibz gallea quor nemo
sit ex marinarys seu nauclerys gallee q balistary te
neant ⁊ debeant hre ⁊ secuz portare in dicta gallea
balista duo de strena bona ⁊ sufficienta p singlo cu duabz
bonis cordis ultra magistraz p quolibz balistario coira
tias una de media pba cerueleriaz una de pba collariu de ferro
spataz una ⁊ gladiu de lattere q balistary teneant goctare
qlibz silicet gocta suas ⁊ sep de nocte p totaz cor gocta
essendo ad goctaz siue ad ancoraz hre ⁊ tenere unu ex
dictis balistis in copta penes ipos ⁊ crocu cintu ⁊
carcasiu cuz uerettoms uigintiqnq ex illis gallee quos
uerretonos patroni gallee teneatur ⁊ debeat ipis bali
starys ⁊ cor cuilibz assignare
Approbent autez omes ⁊ singli balistary pdcti p officiu
Gazarie qd offm suo loco ⁊ tpre cosientiaz de approbati
one ipor balistarior capitanio ituro in illo passagio de quo
fuerit ipa gallea facere teneat q capitanius facere possit

de ipis balistarys ⁊ cogere eos suare ea que comittentur
eisdem
Teneat insup ⁊ debeat ipe patronus face cu effectu q p
dcti comitt scriba nauclery ⁊ balistary heant pro quolibz
arma sua pdicta sub pena libr qnq Janor p quolibz ex pdctis
⁊ qualibz uice qua pena patroni de suo ppo solue teneatur
Vogery uero siue marinary usq ad numeruz cucurrete
centuz septuaginta sex oputatis nauclerys ⁊ seneschaco
inter quos hrez centu septuaginta sex no comumerent
n esse intelligantur supdcti balistary dece in qbus balista
rys si capitaneus aliquos defect inuenerit exigantur
a quolibz patrono p quolibz balistario defficiente tam eundo
q redeundo libr treginta Janor ⁊ pro armis ⁊ balistis
defficientibus ipis balistarys soldos centuz p qlibz balistario
Sint ite et esse debeat in dctis galleis ⁊ qualibz earuz
in toto uiagio eundo et redeundo arma subscripta q ponantur
in una cape fienda p patronu itra spgeim a compagna seue
scarchi marinarior uersus popaz ubi noluerit reseruato loco
cape siue banchary pro armis mercator de quo dicitur i caplo de
armis mercator que arma sunt hec. Coiratie centum
septuaginta int quas sint sexaginta de media proba collaria
centusexaginta/ cerueleric centuseptuaginta panceri centu
septuaginta/ ronchore de ferro duodeci balista duodeci bona
⁊ sufficientia cu duabus cordis ⁊ magistra ultra illa balista
de qbus supra fcta est metio/ crochi boni uiginti fanary sex
stropor duodene tres uerettoni boni ⁊ soldati duomilia
uerretoni boni no soldati triamilia. Marapichi siue uisac
ma sex cu manico de ligno. carcaxy boni uiginti/ Lanse
longe siue graui uigintiquattuor/ ueru boni duodene
octo/ reme ⁊ tholi sep ad minu in toto uiagio centuoctuaginta
qnq/ rampegolli cuz catenis de ferro duo/ Lancie ⁊ goa
sturte bone duodene sex ⁊ bolsonu unu de ferro longu par
mis tribus ferru ad minus ⁊ asta p dcto bolsono que
maneat semp in cursia
Et si in aliqua ex pdctis galleis defficeret pdcta ul aliqd
pdctor in toto uiagio eundo nauigando uel redeundo pa
tronus seu patroni q ipi galee perunt q ocesserit incidi
⁊ incidisse intelligant ipo fcto in penis infrascriptis to
ciens quociens fuerit ofctm uel non obsuatuz uz
Pro quolibz hoie defficiente i libr uigintiqnq sit — lb xxv
Pro qualibz coiratia in libr qnq siue — lb v

Pro qualibȝ cerueleria in libr̃ una ſiue — lo 1 ſ
Pro quolibȝ uerretono in ſoldo uno ſiu — lo ſ 1
Pro quolibȝ uerruto in ſoldis quinqȝ ſiu — lo ſ v
Pro qualibȝ lantia longha ſiu i palma i ſoldis quinqȝ ſiu — lo ſ v
Pro quolibȝ pauerio i libra una ſiue — lo 1 ſ
Pro quolibȝ collario in ſoldis quinqȝ ſiu — lo ſ v
Pro quolibȝ rapegollo cu catena in libr̃ duabȝ ſiu — lo ii ſ
Pro quolibȝ remo ſiue terſolo in ſoldis quindeci ſiu — lo ſ xv
Pro quolibȝ baliſto in libr̃ quinqȝ ſiu — lo ſ
Pro qualibȝ ronchora in ſoldis quinqȝ ſiu — lo ſ v
Pro quolibȝ roncho in ſoldis quinqȝ ſiu — lo ſ v
Pro quolibȝ carcaſio in ſoldis quinqȝ ſiu — lo ſ v
Pro quolibȝ bolſono in libra una ſiu — lo 1 ſ
Pro quolibȝ marapicho ſiu in palma i libr̃ una ſiu — lo 1 ſ

Et ſi dicti comittus ſcriba naucleriȝ baleſtariȝ no habuerint
in toto uiagio tā eundo ꝙ redeundo arma ⁊ ea q ſupi dicta ſt
incidat ⁊ incidiſſe intelligant in pena librarum quinqȝ Janor
pro quolibȝ ⁊ qualibȝ uice ⁊ tociens quotiens fuerit ꝯtꝰ
ſolvendarum ⁊ retinendarum ꝑ patronu de coꝝ ſalario no obſtāte
pena ante poſita in patrono ꝑ deffectibus dictorum comitti ſcribe
naucleriȝ ⁊ baliſtariorum

VI **Ut mercatores nauigātes pro ſe et uno famulo portent arma**

Statuimus ⁊ ordinamus ꝙ quilibȝ merchator Januenſis uel
quiꝑ Januen uel diſtrictualis appellet nauigaturus ſup ga
leis in ſiria uel romania nauigantibus uel ultra ſicilia uel
citra teneatur et debeat in toto uiagio tā eundo ꝙ redeundo
here ⁊ ſecu portare arma bona ⁊ ſufficientia ad ꝯplementū
pro ſe ⁊ uno famulo ſi ſeruitore hūit ⁊ uerretonos bonos
⁊ ſoldatos quinquaginta in uno calcaſio. Et hoc ſub pena
libr̃ decē Janorum ꝑ quolibȝ ⁊ qualibȝ uice in qua pena incidat
tociens quoties fuerit ꝯtꝰ

VII **De ſpatiis gallearum que remaneant expedicta**

Statuimus ⁊ ordinamus ꝙ patroni galearum nauiga
tūi in romania uel ſiria ⁊ ultra ſiciliā uel citra teneatur
⁊ debeat facere ⁊ curare ꝙ ipe galee ex quo de portu Jan
uel aliqua pte riparie receſſerit ⁊ cepit nauigare hūit to
to ipo uiagio tam eundo ꝙ redeundo ꝙ in ipis
galeis ſint expedicta loca ⁊ ſpatia inſcripta ⁊ modo ſubſcripto
ſub pena librarum quinquaginta Janorum ꝑ qualibȝ uice ⁊ ꝫ a porta

ſeneſcarchi uerſus popam in ſcandolario ſub bancho ul
ſup banchu ſcdm ꝙ dicetur in caplo poſito ſub rubrica
de no portando in ſcandolario de uſque ante proram ⁊ lata
maſtra cui arrebatur arbor galee ꝯphendendo ipam ſatam
uſus popā liberū ⁊ expedictuȝ remanere debeat ſup ban
chu uſqȝ ad ſeptiam latam incluſiue ⁊ a dicta lata ſeptia
uſus popam ꝯpillent ponant ⁊ ordinent ſcuta ſiu pave
xi dicte galee. Ita ꝙ ibi alia poni uel teneri no poſſit a por
ta uero ſeneſcarchi uſus proram ſup banchu ſint ⁊ eſſe
debeant nitide ⁊ expedite late ſex q dicunt eſſe platee
quinqȝ ⁊ ibi reponant ⁊ ſtent biſcotu ꝯpagne naucle
riorum ⁊ alia neceſſaria minuta neceſſaria galee. Ita ꝙ
alia no ponant nec ſtet ibi

VIII **Ut in qualibet gallea ſit biſcotum cantarior lxx**

Statuimus ⁊ ordinamus ꝙ quilibȝ galea armata na
uigatura i ſiria ul romaniam anteꝙ recedat de Jan uel di
ſtrictu habeat ⁊ here debeat ꝑ uſu marinariorum ⁊ aliorum q
cent ad ſtipendium ipius galee cantaria biſcoti ſeptuaginta quinqȝ
⁊ eo totidē redeundo a dictis ptibus Janua uel diſtrictu
anteꝙ recedat de ꝯſtātinopoli ſiu peira ſiu ab inde de ultra
ſiciliam ⁊ ultra qn appulerit neapolim uel ſicilia tene
ant ⁊ debeant dicte galee ſiu patroni ipaꝝ ultra dictā ꝙti
tate biſcoti here tātū biſcotum ꝙtum comeſtū ⁊ ꝯſumptum
fuerit ex dictis cantariis ſeptuaginta quinqȝ ſuppo nendo ꝙ
ſingula die comeſtū fuerit ℞ quinquaginta a die receſſu
earum quouſqȝ ad aliam ꝯſumptionem ꝯfiat ⁊ fieri debeat in
pntia ⁊ in conſientia inquiſitorum talis galee ſub pena libr̃
quinquaginta Janorum ꝑ quolibȝ ꝯfaciente ⁊ qualibȝ uice

VIIII **De portandis ſup galleis una uel duabus uegetibus aqua plenis**

Statuimꝰ ⁊ ordinamꝰ ꝙ in qualibȝ galea armata
nauigatura in ſiria uel romania de Jan uel diſtrictu ul
a dictis ptibus Janam adductura ſit ꝯtinuo ueges una capa
citatis duodeci metretarum toto ipo uiagio

X **Ut qualibet gallea habeat tria ferra marcata**

Statuimus ⁊ ordinamus ꝙ aliqua galea armata
in Jan uel diſtrictu nauigatura ultra ſiciliam uel citra no
nauiget honerata ſine tribus ferris marchatis affixis
de foris a quolibȝ lattere ipius galee unū quorum ſiu ſit

in medio aliud ad lata mastra de usus popa, tercium ad latus de medio de versus proram recta linea bndo respectus ad dictum ferrum de medio. Que ferra ipsi galee ponantur et apponi et affigi debeant per duos ordinatos super mesuris galearum ferrum autem medium distare debeat a mensto sotino trenchanum per parmos tres et sextam partem unius parmi de canna

Quilibet vero patronus qui preerit dicte galee solicite curet non bene honeratam ipsam galeam in tanto quod dicta ferra toto dicto viagio non appareat evidenter

Si vero aliquis patronus vellet galeam suam honerare magis ad popam quam ad proram liceat sibi sic facere dummodo ferrum medium stet semper nitidum aliud vero dictorum ferrorum tantum sit suspensum et distet ab aqua quantum aliud erit depressum et stabit sub aqua

Que omnia et singula observentur et debeant observari sub pena arbitrio officii gazarie

XI **N**

De non extrahendo galleam non ferratam

Non possit nec debeat aliquis patronus alicuius galee armate navigature ultra Siciliam vel de ultra Sicilia Januam adventure de dictis partibus recedere nisi in dicta galea prius mesurata vel ferrata fuerit per mesuratores per officium vel maiorem partem ipsius officii

Qui mesuratores teneantur et debeant dare mesuras ferraturarum galee cuiuslibet inquisitoribus dicte galee qui inquisitores teneantur dictas mensuras secum portare et cercam facere in locis ordinatis deinde ipsas mesuras officio mercantie in Peira quod officium consignet easdem mesuras aliis inquisitoribus ordinandis in Peira per dictum officium mercantie in reditu dicte galee consignari

Inquisitores autem de Janua teneantur facere diligentem inquisitionem de ferris si fuerit ubi debuerit quam de aliis ad que tenentur in recessu de portu veneris et Mesane et applicitu Peire et in aliis locis ubi eis videbitur. Et eodem modo fiat in recessu de Peira et in recessu Mesane et in aplicitu suo apud Januam per inquisitores ordinatos in Peira in reditu galearum

XII **S**

De non ponendo in scandolario merces panaticam vel arnexiam

Tatuimus et ordinamus quod merces panatica sarcia vel arnixia galee poni vel collocari non debeant

vel possint in aliqua galea navigatura ultra Siciliam vel de ultra Siciliam Januam adventura scilicet a porta senescalchi usque popam sive in scandolario illo sub vel super bancham, preter aurum argentum perle corratie marinariorum, celuerie cum una balista veretoni cum suo fornimento et alia quecumque arma per ipsa galea et arnixia mercatorum non computatis aliis mercibus venalibus set exceptis sub pena librarum ducentarum Janue pro quolibet patrono sive habito per patrono et qualibet vice et ultra sub pena librarum quinque pro quolibet centenario mercium

XIII **N**

De dando in scriptis nomina mercatorum et ellectione cercatorum

Tenantur et debeat unusquisque patronus cuiuslibet galee navigature ultra Siciliam vel de ultra Sicilia Januam adventuram et quicumque huiusmodi galee preffuerit antequam recedat dare in scriptis officio gazarie nomina omnium et singulorum mercatorum navigare debentium illo viagio super illa galea

Quod officium gazarie elligat et elligere teneatur duos ex melioribus mercatoribus antedictis habituros curam in toto viagio et cognoscendi si ferra illius galee stabunt nitida super aqua et si spatia ordinata fuerit in ipsa et remanserint expedicta ut ordinatum est, et si in ea fuerint arma et alia que in ea esse debuerint secundum ordines et statuta officii gazarie

Qui duo mercatores eodem tempore videre et cognoscere debeant dicta ferra unus a dextris alius a sinistris et patronus etiam teneatur facere fieri inquisitiones predictas per dictos duos in locis specificatis per statuta officii gazarie et permittere inquirere et cercham fieri per dictos duos cercatores ordinatos modo predicto in quolibet loco ubi dictis cercatoribus videbitur et placebit sub pena librarum viginti quinque pro quolibet et qualibet vice qua contrafecerit in predictis

XIIII **S**

De patroni deponat et mandatis capitanei gallearum obediant

Tatuimus et ordinamus quod omnes et singuli patroni singularum galearum navigaturarum ultra Siciliam vel a Sicilia ultra Januam venturarum antequam recedant teneantur et debeant deponere penes officium gazarie florenos auri viginti quinque et ultra facere depositum in auro perlis preciosis plus vel argento valoris librarum quingentarum Janue de obediendo mandatis et ordinacionibus capitanei galearum quem capitaneus nichilominus possit condenare omnes et singulos contrafacientes et exequi secundum baliam sibi per dictum officium ordinatam.

XV **S** De inqsitiōe galleaꝝ ī portuuenē fienda

Statuimus ⁊ ordinamus ꝙ cercatores galeaꝝ tene
antur ⁊ debeant facere spales cercā ⁊ examinatiōez in
portuuenere an galee intide recedat ingredo examinando
et uidendo oculate oīa ⁊ singla ptinētia ad suū officiū
nō stando sacramento patroni scribe uel alterius alicui
ꝯ ⁊ yidcant si in ipa galea fuerint ea q esse debent scdz
forma caploꝝ ut si galea fuerit spatiosa ut esse debu
erit si ferra nitida fuerint sup aquaz ⁊ huiusmodi q
inqsiciōez faciant nc dū ī portuuenere ſz ī portu messane
⁊ clarētie ⁊ usqz peiraz ubi uidebit eis
Ipi aute cercatores iuret ipoꝝ offo bn ⁊ legalr obsuare
⁊ exercere oīa ⁊ singla q fuerit sibi comissa ad instan
cia ⁊ in manibus offīj gazarie uel scbe ipius offīj sub
pena libr centū Ianoꝝ
Qui cercatores expēsis patroni galee ī peira apulsē te
neantur ptestari ⁊ face scribi offo mercātie peire si ipa
in toto uiagio habuerit ferra nitida sup aquā si in galea
fuerit loca expedicta ⁊ steterit sic debent Et armaet
alia q in ipa esse debuerit ſz ordines datos Et faciat
scbi defectus quoslibz nouatiz ⁊ nichilominus ipi
duo teneantur mittere ad offīm gazarie lrās suas ſi
gillis sigilatas continentes put inqsierit ⁊ quid
inuenerit et uiderit Et si ꝑ patronos obsuatū fuit
in toto uel ꝑ parte an non ⁊ quoscūq defect ꝑ ordicz

XVI **S** De patrō nō portet debitōes offīj gazarie

Statuimus ⁊ ordinamus ꝙ uel dn̄i galeaꝝ
nauigaturaꝝ ultra siciliaz uel de ultra sicilias Ianuaz
uenturaꝝ nō possit nec debeat portare ul portari ꝑ
mittere sup eis aliquē debitore uel forestatū offīj
gazarie uel aliquē ꝑ ipm offīm declaratuz sub pena
toci qtitatis pecunie qua talis debitor forestatus ul
declaratus dare deberet offo gazarie tenea tn̄ dcm
offīm tali patrono pcipere uel precipi face ne portet
aliquē debitore ul forestatū dcī offīj ⁊ eos illi dare
in scptis ne possit ꝑ ignoratiaz excusare quo fcto ipe
patronus de pdcis iqsitiōez faciat diligēte et obsuet ut

XVII **S**

Statuimus ⁊ ordinamus ꝙ patroni galeaꝝ que

de peira Ianua recedet teneant ⁊ debeant ptare offo
gazarie cā scripturaꝝ suarū scpture supte de actis offīj
mercantie peire signate cū subscriptiōe not sui scbe
offīj mercātie pdcti infra dies octo postq in Ian aplicu
erit ⁊ scdm q in ipa scriptura continebit credatur
et intelligatur esse uerū Que scptura ñ ptabit offo
gazarie nō restituat ipi patrono depositū dās ꝑ se
fcīm ⁊ nichilominus psumat ipm patronū nō obs
uasse q debuerat obsuare
In reditu uero que dcā galea face debuerit Ianua cu
ret ipius patronus dare in scriptis offo mercantie
peire oīa ⁊ singla noīa mercatoꝝ tūc uenturoꝝ ī
sua galea. Qd offīm sub pena libr centū Ianoꝝ eli
gere teneatur ⁊ debeat duos ex dcīs mercatoribus
quos meliores ⁊ sufficienciores esse potuerit q duo
iuret facere suū offīm bona fide ⁊ sine fraude ⁊ face
cerca ⁊ examinatiōez ad coꝝ offīm ptinentez sub pena
libr centū Ianoꝝ ꝑ quolibz ⁊ qualibz uice Et qn
dcā galea cū suo honere ⁊ fulmimeto totus de nauiga
dū parata separe uoluerit ⁊ postea ubicūq sibi uidebit
⁊ qn fuerit ī portu messane faciat dcāz cerca et qlibz
patronus teneat facere fieri cercha de pdcīs ut fieri
debz ꝑ dcōs cercatores antq galea trāseat portu de co
stantinopoli messana ⁊ ubicūqz uidebit dcīs cercatoib3

XVIII **S** De cercatōes faciat scbi defectus galleaꝝ

Statuimus ⁊ ordinamus ꝙ cercatores galeaꝝ
de peira redeuntiū ī dies octo postq Ianz appulerint
teneant corā offo gazarie se ptare ⁊ referre et face
scribi in actis dcī offīj omēs ⁊ singulos defectus q
inuenerit dcās galeaz huisse in toto uiagio sup sibi co
missis sub pena libr centū Ianoꝝ ꝑ qlibz coꝝ relatiōi
quoꝝ circa pdcā stetur credat ⁊ plena fides adhibeat
sui etiā altius ipoꝝ si qs ipoꝝ Ianua nō uenisset
Et si dcī cercatores dixerit uel declarauerit ꝑ scptuaz
publica uel ꝑ lrās coꝝ sigillatas ꝑ aficiōez ꝙ ꝑ patronū uel
psidente ipī galee nō fuerit obsuata ea q debuerint
obsuari incidat ⁊ incidisse itelligat ipo iure in penas
appositas in suis casibus uigore capituloꝝ ul ordina
mentoꝝ offīj gazarie
Si aut dcī cercatores dcm offīm nō fecerit ut dē incidat

in penas in quas patronus z mercatores reperirent incidiſ
ſe ſiue in quas repti fuerit p offim gazarie incidiſſe ipe
patronus uel aliꝰ de ipis quoqꝫ fuerit ſup ipas galeas

De depoſitione librarum ducentarum fienda per patronum.

XVIIII Set aut patroni efficatius obſeruent q ſeruare debue
rint iux formaz caplorꝫ et ordinu offiij gazarie teneat et
debeat uniuſqſqꝫ patronus anteq galea itura i uiagiu ultra
ſiciliā recedat de portu Jan ſiu de aliqua pte ripariar facere
depoſitu de libr ducentis Janorꝫ in bono z ſufficienti banco
ſiue in pſona bona z ſufficiente de qua dctm offm otentetur
que libre ducente ſcribant pure ſine aliqua odicione uel exce
ptione dcto offo cu apodixia ſcripta manu dcti bancherij uel dcte
pſone z q libre ducente ſint z intelligant eſſe dcti offij
q de ipis facere poſſit ad ipius uoluntate ſub pena librarꝫ
mille Janorꝫ teneat tn offm gazarie ſub debito iurꝫ ſi p dctm
patronu fuerit obſuata p totuz uiagiuz ta cundo q redeu
do omia q obſuari debet p ſe ipi patrono reſtituere i totū
depoſitu ſupradctz

De nauigando cu feris nitidis cu galleis ſirie et romanie et retinendo ex dicto depoſito certaz partem.

XX Statuimus z ordinamus ſi qs patronꝰ alicuiꝰ galee
no nauigauerit toto uiagio ta cundo q reddeundo cum
ferris nitidis ab aqua depoſitu libr ducentarꝫ fctz ut
p aliud caplm declarat exigi debeat i ſolidu p offm gazarie
Si aut nauigauerit cundo z reddeundo cu ferris nitidis
Et no ſeruerit toto uiagio omia ſpatia ordinata exigat
a dcto patrono de depoſito libr centuz Janorꝫ ſiue pe
cauerit in uno ſpatio ſiue in pluribus
Et ſi in aliquo alio oficeret p ipm patronu ocdepnetur
z debeant odepnari in decima ſumaz
Que odepnationes ſint z intelligantur fcte patrono et
in ſui ratione tantumodo attribute no aut coi ratiōi ga
lee n ppteria pticeps nauigij uel patroni in aliquo
teneantur uel ſint obligati
Et ſi aliqs aliꝰ defectus interueniſſet i aliqs teneatur
offm gazarie retinere tanta qtitate ex eo depoſito ad qtā
aſcendent pene appoſite pp talles defectus z reſiduū
dcti depoſiti reſtituatur ipi patrono
Et ſit z ſtet dctz depoſitum in dcto bancho ſiu apd dctas p

ſemp riſico periculo z fortuna patroni

De galleis uel lignis de teria extraneis non uendendis.

XXI Statuimus z ordinamus q aliqs ciuis ul diſtrictual
Jan uel q p ciue uel diſtrictuale habeat uel reputet no audeat
uel pſumat uendere uel aliquo titulo alienare ul traſferre
p ſe uel aliu in aliqua pſona corpus collegiu ul uniuſitates
extraneas aliqua galeaz uel aliqd lignu de terijs niſi habita
licentia ab offo gazarie ſi pns tuc fuerit uel eo no pnte ab offo
mercantie ſiu ab q ad tales licetias ocedendas fuerit deputati
ſub pena libr quigentarꝫ Janorꝫ pro quolibz z qualibz uice
remanentibus firmis aliis penis de qbs p alia capla cauptu eſſet

Q aliqua gallea ſola non nauiget romania ſyriaz uel maioricaz

XXII Statuimus z ordinamus q aliqs ciuis ul diſtrictual
Jan uel q pro ciue uel diſtrictuali diſtringatur uel appelletur
no audeat uel pſumat p ſe uel p pſonam interpoſitā ducere uel mit
tere nauigatuz aliqua galeā ſolaz cu mercibus ſiu ſin de por
tu Jan uel de aliqua pte uel loco q ſint a coruo uſqꝫ monacu
uel q ſint citra ſiciliaz uel in ea nauigare ad ptes romanie
uel ſirie uel ad aliquē locu q ſit ultra ſiciliaz ſeu q ſit ultª
maiorica uerſus occidēs. Et ſint z eſſe debeat ſaltez galee
due galee armate ut p alia capla declarat ta cundo ultra di
cta inſulas maiorice q uerſus occidēs q redeundo de alio loco
q ſit ultra inſulaz ſicilie uel maiorice ſub pena libr qngētarꝫ
Janorꝫ pro qualibz galea z qualibz uice qua fuerit ofctz qua
penam ſoluat patronus ſeu habitus p patrono uel fideiub
ſores eorꝫ ſub pena libr centuz p quolibz mercatore contra
pdcta q nauigauerit ſup illa
Duarꝫ galearꝫ una no debeat ab alia ſeu aliis ſepare ultra
unu miliare n neceſſitas ſeu caſus aduenerit
Poſſit tn licenter una galea ſola de peira ul coſtantinopoli
ire itra mare maius z de inde peira ul coſtātinopoli redire
ſin metu alicuius pene obſuando i ceteris que fuerint
obſuanda
Si qua tn galea de peira uel oſtantinopoli uellet ire i mare
maius uel ſi ibidē eſſet aliqua galea uel plures q illic ue
let ſimile pficiſſi teneat dcta galea dctaz alia ul plures
expectare p duos dies z inſimul ire uſqꝫ ad locu illaz uſqꝫ
ad que poterunt ſimul ire

Qui duo dies incipiat currere postq̄ p patronu illi᷒ galee q
parata fuerit ī sui iter pficiēdi fuerit denūciatū sic ee pata
Et si galea uel galee expectate infra dies duos nō fuerint
expedicte teneantur dare ₇ soluere illi q ipas expectauerit
p dapno ₇ interesse ac expnis dictor̄ duor̄ dier̄ libras
qnquaginta Janor̄. Galea uero q expectauerit liceat possit
recedere sine metu alicuius pene
Sane intellecto q qn fuerit due galee ul plures q rē nō
fuerit simil ī mare maius possit intrare ₇ nauigare mare
maius sine eo q teneant alias expectare ₇ eodē mō obsuet
₇ fiat de aliqbus ptibus maris maioris uenire uellet
usq̄ ↄstātinopolis uel peira una ul plures galee
Si uo de romania q est de cōstātinopolis siu peira usq̄ Ja
nua siu occides aliqua galea uenire uoluerit fiat ut sa mee
p oia dumo galee saltē sint due armate sub penis pdictis

XXIII De tendis gallcarū

Statuimus ₇ ordinamus si tende galear̄ de romania
uel siria uel alunde armandar̄ ī Jan ₇ districtu fcte fue
rint de pecunia patroni q ipe de eis face ₇ disponere possit
ad sue libitū uoluntatis. Si aut tende fcte fuerit de pe
cunia mercator̄ pncipu baronor̄ dnor̄ abaxiator̄ uel
alicuius alterius q tūc ille ul illi q eas fieri ul constru
fecerit possit facere ₇ dispone de tendis ad ipor̄ libera uo
luntate nō obstantibus aliqbus ↄsuetudinibus ī ↄtrariū
obsuantis

XXIIII De scoto gallcar̄ et taxatiōe eius

Statuimus ₇ ordinamus q offīa mercatie ī peira et
in caffa ↄstituta ₇ massary famagusste galeis ↄplicatis
ad dcta loca ad instātiaz patronor̄ uel mercator̄ dctar̄
galear̄ teneant ₇ debeant taxare seu stabiliare scotu qd
patroni dare debuerit put ipis offīalibus melis ₇ equis
uidebit. Habita supinde diligenti informatiōe ab ill psōis
de qbus ipis offīalibus melius uidebit ₇ placebit
In reditu uero uel aduentu galear̄ a dctis ptibus Janua
aducturar̄ stabiletur p offīi gazarie scotu p oia ut s
Quod uero ₇ quantus p dcta offīa fuerit statutū soluat
₇ solui debeat cū effectu ₇ ad soluendū ↄpellat p offīa supdcta
dcto patrono ↄcuq mercatores ₇ aly q ad mensāz ipius
patroni quomodolibz comedisset

patroni uo teneant face dctz scotuz ad requisiciōes mercator̄
sub pena libr centuz Janor̄ dcto offō aplicanda. Nec possit
īn patronus tēr exigere ab dctz scotū q sūato ordie supdcto
Quod aute utilitatis ul comodi subsequat ex scoto sit cor
poris galee siu oiuz ₇ singlor̄ pticipu eius p rata et
pticipaciōe cuiuslibz
Ad taxaciōez uo scoti nō possit esse elligi ↄstitui ul asumi aliqs
pticeps in ipa galea nec aliqs ppinquus patroni usq ī tercium
gradum scdz q decreta distingunt

XXV Q potestas peyre a patronis gallcarū uētu
rarū ad occides exigat fideiubsores
ut infra.

Statuimus ₇ ordinamus q potestas peire teneat ₇
debeat recipe idonea securitatez a quolibz patrono cuiuslibz
galee extra Janua honerate antēq de cōstātinopoli ul peira re
cedat in reditu que facere debebit de libr mille Janor̄ de obs
uatiōe oiuz ₇ singlor̄ q obsuari tenent patroni uigore caplor̄
₇ ordiuz ciuitatis Jan ₇ phibere p posse ne aliqua galea sola
ab inde recedat p ueniendo uersus occidens
Sz a cōstātinopoli siu a buca auei cōsus capitū ul armenia
₇ usq alias ptes possit nauigar una galea sola ₇ inde recede
licenter ₇ sine pena dumodo ī alys obsuetur q obsuanda
sunt uigore caplor̄ ₇ ordiuz offīi gazarie

XXVI Q scribe dēt ī sēptis nōia pticipū gallcar̄
et de patronis ut infra.

Statuimus ₇ ordinamus q qlibz patroni cuiuslibz galee
q expediat seu expedire uelit aliquaz galeaz ī Jan ₇ scriba et
subscriba eius q sup ea nauigare debuerit teneant et debeant
iurare ī pntia offīi gazarie ul maioris ptis ul scdz offīi pdicti
uel eis absentibus in pntia offīi mercatie siu in pntia illor̄
q sup expediciōez galear̄ fuerit ↄstituti de attendendo et obsuādo
ꝑficiendo ₇ attendi ₇ obsuari facere. totuz in se fuerit de onere ipar̄
galear̄ dando in scriptis offīalibus q fuerit ↄstituti supere
expediciōe talium galear̄ siu sup recepciōe suar̄ securitatuz
uel cor̄ not ₇ dare in scriptis nōia ₇ pnōia oiuz ₇ singlor̄
hntiuz ptes in ipa galea q nauigare debuerit sup ea in dcto
uiagio q omnes ₇ singli antēq galea expediat idōez iurame
tu pstent ₇ pstare teneantur ₇ debeant
Nec possit h debeat aliqs scriba uel subscriba portari ul na
uigari nec de offō scribanie uel subscribanie se intromittere

nec eius scripturis fides adhibeat nec debeat adhiberi i favore
patroni n̄ ut̄s uiraueīt

XXVII
Ut gallee de romania navigent in conserua

S Tatuimus ⁊ ordinamus q̄ galee q̄ navigare debuerint
uersus romaniā in q̄buscūq̄ passagijs navigent ⁊ navigare
debeant insimul i conserua ⁊ cū capitaneo in eis ⁊ sup eis
elligendo usq̄ in costantinopoli suli pera n̄ aliqua ip̄ax recē
dat ab alijs nec naviget sin alijs n̄i sc̄dm mandatū ⁊ ordina
tioēz capitanei sub pena libr̄ mille Janor̄ pro qualib̄z galea
q̄ offecerit auferenda patrono ipius galee uel habito p̄ patro
⁊ a fideiussoribus eius

XXVIII
Ut gallee iture cipruz navigent in conserua cuz illis de romania

S Tatuimus ⁊ ordinamus q̄ omes galee iture versus
ciprus ul ultramare navigent cū galeis de romania ⁊ cū
aliq̄ue tūc ad ptes romanie navigare debebunt ⁊ i conserua ear̄
nec recedant ab eis donec uenerint i gtracta marsilie ⁊ sit sub
codez capit° sub pena libr̄ mille Janor̄

XXVIIII
De capitaneo et scriba gallear̄

S Tatuimus ⁊ ordinamus q̄ si in passagio gallear̄ ibit
potestas i pera q̄ ipe potestas semp sit ⁊ esse debeat capi
taneus galear̄ dc̄ti passagij usq̄ in pera cū potestate et
bailia q̄ sibi p̄ illustrissimū dn̄z ducē ⁊ consiliū concedetur
⁊ unus ex scribis dc̄ti potestatis scribis curie pere futurus
sit ⁊ esse debeat scriba dc̄ti capitanei ⁊ offi̇ dc̄ti capitanij et
in redictu uo que fecerit dc̄tz passagiū galear̄ sit ⁊ esse
debeat capitaneus ear̄ usq̄ Janua ille q̄ exiuerit tūc de pote
stacia pere ⁊ scriba cū eo sit unus ex scribis q̄ exiuerint
de scribania pere
De pera uero in caffa sit ⁊ esse debeat capitaneus ille qui
ibit osul in caffa ⁊ unus ex scribis seu cuntibus ad scri
bania caffe sit et esse debeat scriba capitanei
Et in redictu de caffa i pera sit ⁊ ueniat capitaneus ille
q̄ tūc exiuerit de cosulatu caffe ⁊ scriba eius sit unus ex
scribis q̄ exiuerit de caffa
Si uero galee p̄dc̄te ul pars ear̄ ire debuerit de caffa ad
tana Consul de caffa puideat ibi de capit° consiliarijs et
scriba dc̄tar̄ galear̄ tā in eundo q̄ in redeundo caffā put
sibi melius uidebitur quenire

Si aut contingerit q̄ in aliq̄ passagio galear̄ no iret potestas
pere nec consul de caffa ul alter eor̄ p̄uiso ⁊ ellectio
dc̄tor̄ capitanei ⁊ scribar̄ remaneat fienda put dc̄to offo
melius uidebit puidendum. Ita tn̄ q̄ ille q̄ sit electus fuerit
no sit n̄ esse possit i aliq̄ ptecepe ipar̄ galear̄
Qui capitaneus ⁊ scriba teneant omi cū iureiure cora offo
gazarie de dc̄to cor̄ offo bn̄ ⁊ legal̄r in omnibus exercēdo
necno de no obs̄uādo ⁊ obs̄uari faciendo optuz in eis fuerit
statuta ⁊ capl̄a offi̇ gazarie

XXX
De nō capiendo nauluz p̄ mercib̄ iactis ul' alleuiatis

S Tatuimus ⁊ ordinamus q̄ aliq̄s patronus alicuius
galee navis ul ligni ul alterius uasis navigabil no possit
nec debeat mō aliquo accipe uel accipi facere p̄ se ul inter
posita p̄ aliquod nauluz uel pagametuz de aliqua mercatia
uel mercimonijs cuiuscūq̄ gn̄is ul modi ul noīs appelet
qua alleuiet seu exoneret uel alleuiari ul exonerari faciat
de sua galea uel ligno de quo esset patronus ul dn̄s dū ipe
res onerate essent in ipa sua galea seu que exonerarent
ex ipa galea a mercatoribus ipius galee uel habentibus
raubaz in ipa galea seu ligno nec ab aliqua alia p̄ p̄ aliquo
ipor̄ mercator̄ sub pena de duobus tria eius q̄ ipe patro
uel alius pro eo accipet seu alius p̄ eo accipet seu accipiss̄
occaxioe dc̄te raube
Ad que omia ⁊ singla sit et esse intelligatur obligatū depos
tū fc̄tz offo gazarie ⁊ securitates p̄state p̄ ip̄m patruz ipi offo
Sane sep intellecto q̄ patronus dc̄te galee nec ipe mercator
possit accipe aliq̄d pagamentū seu restauratioēz ab alijs
mercatoribus pro dc̄ta exoneratioe qua dc̄tis de causis
fecisset sub pena pro dc̄to patrono ⁊ mercatore q̄ acce
pisset ul capi fecisset p̄ se uel interpositaz p̄sona aliq̄d
pagamentuz pro dc̄ta exoneratioe dc̄tis ut s̄ eius et
tocius q̄ repertus acceepisse ab aliquo dc̄tis occaxioe

XXXI
Ut alliqs mercator uel aliqua allia p̄sona non teneat ad mensaz mercator̄ ultra seruitores duos

S Tatuimus ⁊ ordinamus q̄ aliq̄s mercator uel
aliqua alia p̄ no possit nec debeat hr̄e seu tenēe ad mesāz
seu expēsis mercator̄ ultra s̄uitores duos ⁊ si ab inde
sup̄ habuerit ⁊ ipos ad comedendū tenuerit expēsis
mercator̄ soluat ⁊ soluē teneatur ille q̄ dc̄tos s̄uitores

habuerit a duobus supra tercia pte scoti unius merca
toris p quolibet sarctore que habuerit a duobus supra

m·ii **De non uenïedo contra ordinamenta offitij Gazarie**

Statuimus et ordinamus quod aliquis mercatores comitti
subcomitti scribe subscribe nauclerij marinarij uogerij
stipendiarij seu aliquae aliae persone cuiuscumque conditionis existant
non audeant uel presumant modo aliquo quod dici uel excogitari
possit uel nauigare mitti seu mitti facere portare seu
portari facere in aliqua ex galeis contra formam capitulorum et
ordinamentorum offitij gazarie nauigantibus aliquas merces
seu mercimonias uel mercimonia seu aliquas alias res
quocumque nomine appellentur sub pena librarum ducentarum pro quolibet
mercatore librarum quinquaginta pro quolibet comitto et subco
mitto scriba et subscriba librarum decem pro quolibet naucle
rio librarum quinque pro quolibet marinario uoierio stinpendia
rio uel aliqua alia persona

m·iii **Quod mercatores possint portare unum capsio
num super galleis**

Statuimus et ordinamus quod per singulos mercatores
possit portari super galeis que nauigabunt capsionum unum
pro armis in quo possint stari duo paria armorum cum capellecto
et possint portare dicti mercatores super dictis galeis res
infrascriptas pro quolibet ipsorum

m·iiii **De portando tria uella cotonine in galleis
mercantillibus**

Statuimus et ordinamus quod omnes et singuli domini seu
ductores galearum de mercantia et cuiuslibet ipsarum teneantur
et debeant portare seu portari facere in dictis galeis et
qualibet ipsarum in suo uiagio uella tria de cotonina ad minus
bona et sufficientia uidelicet artimonum terserolum et papafigum

m·v **De naulis gallearum taxadis ab offitio Gazarie**

Statuimus et ordinamus si contingerit ordinari passa
gium per romaniam uel syriam quod offitium gazarie teneatur et
debeat ordinare et taxare naulum quod patroni talium galearum
petere percipere uel habere debuerit pro rebus et mercibus que
uehentur in ipsis galeis

m·vi **De eo quod a mercatoribus scapolare est soluendum**

Statuimus et ordinamus quod patroni aliquarum gale

arum de romania uel syria non audeant uel presumant accipere uel
accipi facere ab aliquo mercatore scapolo cum capsono armorum
nisi ultra libras decem Ian. Et si aut talis mercator habuerit
strumentum et unum famulum uel duos seu possint dicti patroni accipere
et habere ab ipso mercatore pro se et strumentario et famulo predictis
usque in libris quindecim ianuinorum et non ultra sub pena librarum uiginti quinque
ianuinorum

m·vii **Quod gallee de romania recedant nauigent
et reuertantur simul**

Statuimus et ordinamus quod galee de romania teneantur
et debeant ire redire et nauigare simul quarum galearum nauli
inter ipsarum galearum patronos debeant esse communia et diuidi
inter ipsos sub pena librarum mille ianuinorum

m·viii **Quod fideiubsores teneantur ad omnes tracta
tus offitij Gazarie**

Statuimus et ordinamus quod domini seu patroni galearum na
uium cocharum capitanei lignorum de bandis et aliorum lignorum naui
gabilium qui prestabunt fideiubsores seu securitates ex forma alicuius
uel aliquorum capitulorum in hoc uolumine contentorum et omnes et singuli
fideiubsores et securitates ipsorum teneantur et sint obligati pro illis
promissionibus et obligationibus quas fecerit de omnibus et singulis
que in presentibus capitulis continentur quantum ad quemlibet eorum pertinet pro
inde ac si spetialiter ipsis promissionibus et obligationibus predictis facte
essent et presentia capitula seu ordinamenta sibi de uerbo ad uerbum
expressa fuissent

m·viiii **De fideiubsoribus uel securitatibus approbadis**

Statuimus et ordinamus quod scribe qui fideiubsores reci
pient a patronis et maxime galearum non expediat ipsos nec
aliquem ipsorum nisi prius fuerit approbati ipsi fideiubsores per priore
offitij gazarie cum uno ex sotijs dicti offitij uel per duos ex illis
de dicto offitio saltem. Et si prior non poterit haberi nisi habeatur
uel intelligatur quod aliquis patronus obseruauerit ea que debu
erit ex forma alicuius uel aliquorum capitulorum nisi prius fideiubsores
fuerit approbati ut predictum est

m·x **Quod singulli quod offitia Gazarie procedant ad
uersus contrafactores sui temporis**

Statuimus et ordinamus quod singulis offitium gazarie
teneatur et debeat diligenter inquirere et uiriliter procedere contra
quoscumque contrafacientes sui offitij et ipsos condempnare prout cives
offitio melius uidebit secundum formam capitulorum tractancium et

ordinamentorum ipsius officij
Et teneatur singulum officium gazarie omnes et singulas condempnaciones quas fecerit exigere et exigi facere cum effectu antequam ipsum officium seu officiales ipsius officij exeat ipsum officium sub vinculo iuramenti et pene librarum viginti quinque Janorum pro quolibet dictorum officialium et qualibet vice inrremissibiliter exigenda et aplicanda pro dimidia operi portus et moduli et pro reliqua dimidia officio gazarie. Saluo tamen quod si dictum officium seu officiales ipsius fecerit ultimo mense temporis eorum sui exitus aliquas condempnaciones quas ronabiliter ea exigere non possent ante exitum suum ad quas nichilominus exigendas faciat eorum iuramento omne suum posse non cadat nec propterea cecidisse intelligantur in dictam penam. ymo huiusmodi condempnationes dicti ultimi mensis postea proto et efficaciter exigatur per aliud officium quod succedet infra menses duos a die eius introitus computandos sub pena predicta
Et teneatur quicumque scriba dicti officij sub eadem pena denunciare continue dicto officio et officialibus omnia et singula suprascripta ut executioni mandentur et etiam denunciare saluatoribus portus et moduli. In casu quo dicti officiales negligentes essent in obseruando et exequendo premissa. et si expediens fuerit sindicatoribus communis ut officiales predictos oportunis remedijs compellant ad exequendum predicta tempore condeno

MI **Quod pene et condenationes ueniant in officium Gazarie**

Statuimus et ordinamus quod pene et condempnationes que exigentur uigore ordinamentorum seu capitulorum officij gazarie ueniant in officium predictum. Et tunc fuerit et si non fuerit in officium mercantie. uel in massarijs ipsorum officiorum qui ipsas diuidat in hunc modum. videlicet quod ipsis dictis et dari faciant sexta parte accusatori si tunc fuerit uel habere uoluerit residuum totum remaneat pro expediendo sic uidebit predictus officijs in hijs videlicet occaxione eorum officij facienda imminebit. Et si autem accusator uel denunciator non affuerit uel notus non erit uel dictam partem habere noluerit retineat ea ut premittitur contendas et predicta intelligantur in illis penis et condempnationibus super quibus non sit specialiter aliunde facta declaratio et assignacio de eis
Semper tamen de ipsis penis et condempnacionibus fiat et fieri debeat introitus et exitus per dictum officium gazarie ut de

ipsis quecumque opus fuerit possit fieri et uideri ratio et computacio et si dictum officium uel officiales uel eis non obseruauerit uel in aliquo contrafecerit sindicentur et sindicari debeat per qualibet uice in libris ducentis Janorum

MII **De non portando super galleis uel allijs nauigijs aliquem forestatum**

Statuimus et ordinamus quod aliquis patronus alicuius nauis cocche galee ligni dettenis de bandis seu oneris uel alicuius ligni seu uasis nauigabilis uel quis alicui ipsorum lignorum uel uasorum nauigabilium non audeat uel presumat portare uel adducere in aliquo ipsorum uasorum nauigabilium aliquem uel aliquos forestatum uel forestatos per dictum officium uel ad eius instancia seu mandatum seu aliquem uel aliquos declaratum uel declaratos per ipsum officium quod incidere in aliqua pena seu penas per eo quod non obseruauerit tractatus et capitula dicti officij uel aliquod eorum et si quis ipsorum patronorum uel eis per omnia non obseruauerit seu in aliquo contrafecerit teneatur et debeat soluere dicto officio nomine pene in peccunia numerata tantam quantitate peccunie quantam ille quem dictus patronus sic portasset uel reduxisset in magistro suo dare tenebatur. officio suprascripto allegatione seu excusacione aliqualibet premissa dummodo denunciet ipsis patronus dictos forestatos

MIII **Quod securitates duret usque ad sex menses**

Statuimus et ordinamus quod fideiussiones et securitates nauigandi que dati sunt uel presititi secundum formam alicuius capituli presentis uoluminis pro aliquo ligno quod debeat nauigare de Janua usque ad portum pissanum uel ab inde citra usque vicia uel ab inde citra duret et durare debeat et intelligatur et sint obligati a die qua fideiusserit uel presitite fuerit usque ad sex menses tunc proxime uenturos nec compelli possit uel debeant aliquo patroni alicuius ligni nauigat seu nauigare debent in dictis eorum magijs uel aliquo eorum per eo quod reduxisset Janua cum dicto ligno et postea recederet de Janua pro eundo in dictis magijs ad prestandum cauptiones nauigandi non de sex in sex mensibus non propterea intelligatur incidisse patronus in aliquas penas non obstantibus aliquibus alijs capitulis presentis uoluminis hic forte contrarijs

MIIII **Quod ista capitula ad magratum remotos ex Janua destinentur**

Statuimus et ordinamus quod presentium capitulorum extra

mitantur et mitti debeat publicata seu signata potestati
Peyre consuli caffe et capitaneo famaguste consu
libus trapesunde simiso. Item in sicilia et ad alias mondi
ptes put uidebitur offo gazarie ne qs ppt ignorantia excuset

III·v ## De parte quam hñt capientes lignum inimicorum

Si p hoie alicuius galee uel ligni seu extolei galearum ul
lignorum p cives Jan armatorum aliqua navis galea ul lignum
captu fuerit q sit inimicorum cois Jan ul in quo res hostium
repiant occedat et pmittat magistratus q capta sit et capi
potuerit et faciat dari hoibus illarum navium galearum ul ligno
rum quarta ptes toci eius qd p eos captu fuerit ex inimicis q
ps quarta gnalr diuidatur inter eos sedm gsuetu modum
et ita usq in sex nmo q p psistet uel ascendet. nam galea
ul lignum capta habeant ptes sex alii aut sequentes quattuor
primi post ipos sex habeant ptes tres ultra alias pte sibi debita
Et si qs admiratus opposuerit se pdictis ul uts no obsuaverit
uel dire psiserit ul alr. Id p pdictis puenerit cepit aufcat
magras ipi admirato postq id sibi gstiterit libras ducentas
Januinorum
Et nichilominus pdicta fieri faciat et oplere. Et si qs do
comit alicuius psumerit g rec et uts no obsuaverit gdep
net cu magras i libris qnquagita Janorum. Et si no nauta
gtradicerent et phiberet fieri aliqua pdictorum gdepnet in
libr uigintiqnq quas gdepnacioes faciat magras infra
dies octo postq sibi gstiterit

III·vi ## De patronis p unam die integram in caffa remansuris

Statuimus et ordinamus q glibz Januensis et qp Januense
distringatur et appellet uel q bnficio Januense gaudeat seu
gaudere gsueuit dns uel patronus alicuius galee ligni uel
barche seu alterius ligni navigabil seu q in aliq dctorum lignorum
ptes habuerit ul ierit i mare maius seu i mare maius
intraverit cu ipo ligno uel galea et q mitti uel duci debeat
ultra caffa usqs oricos teneatur et debeat ire ad caffa Et
ibi stare ad minus p die unu sub penis isptis. videlicet
sub pena p quolibz patrono cuilibz galee armate pparorum tre
centorum auri et pro qualibz desarmata pparorum centum Et
sub pena p quolibz patrono cuilibz ligni portate meliorum
qngentorum usq i mille pparorum centu a mille sup pparorum
ducentorum et pro quolibz ligno portate a quadrigentis infra

pparorum qnquaginta in quas penas incidat glibz patronus
cuilibz galee et ligni q gtrafecerit et uts no obsuaverit
qualibz vice qua gtrafecerit
Quilibz etiã patronus galee seu ligni navigabilis venientis
de ultra mare tanc volentis venire i romania teneatur
et debeat cu ipa galea et ligno simile venire ad caffa et
stare ibi p die una ad minus sub dctis penis

III·vii ## De pactis fctis inter patronos et marinarios obsuandis

Statuimus et ordinamus q omia et singla pacta et
conuentioes q fiat int patronos ex una pte et marinarios
ex altera silicet in Jan uel in aliquo loco districtus qn ibi ma
rinarii sese cocordabunt inviolabilr debeat obsuari no obsta
tibus hiis q infra dicent. Et scriba galee ul ligni coocie
et cuilibz vassis navigabil teneat h facere et ponere i suo catulario clocke lict et
Et hoc intelligatur i omibus locis extra districtu Jan cuiuslibz vasis navigabilis

III·viii ## Q scribe Gallearum pro avariis marinariorum non accipiant nisi ut infra

Statuimus et ordinamus q scribe galearum de cetero possit
et sibi liceat petere recipe et hre p avariis seu obuctionibus
marinariorum soldos duos Janorum p quolibz marinario glibet
mense toci tpris ad q se concordaverit n aliqd ultra possit
uel debeat pete exigere recipe ul hre. Sub pena libr uiginti
qnqz Janorum soluendarum p quecumqz scribarum gfaciente et exige
dorum ab eo p dctz offm gazarie i reditu quem Jan fecerit de
ilo viagio i quo seu p quo gtrafecisset uts et ultra gpellat
omnino et sine mora ad restituendu totu illud qd pl accepisset
Et fiat pronatio de pdictis i bancis et aliis locis oportunis ut sit cuicumqz notoria

III·viiii Statuimus et ordinamus q qncumqz aliqua galea navis
cocha seu aliud qcumqz vas navigabile navigare debuerit
de extra portu Jan ul in aliqua pte districtus anteqm exeat
Jan uel locum i quo armetur patronus teneatur et debeat
expsse facere fieri et scribi p scriba suu duo cartularia eius
dem gtinentie et tenoris i qbus gtineatur ordinate pacta
et gventioes q habita et habite fuerit cu marinariis suis
et quantitates peccunie quas recepit
Quorum cart duo unu aportet et dimittat penes offm
gazarie uel eius scriba et alteru in se retinere debeat
ut in reditu suo seruari possit qd fuerit cu ipis marina
riis fiendu seu faciendu. Et hoc sub pena librarum qn

quadraginta Ian. et ab inde supra usque in centum Ian. arbitrio dicti officii exigenda pro qualibet galea cocha et alio vase navigabili aplicanda pro dimidio dicto officio et pro reliqua dimidia operi portus et moduli. Et si scriba predicte foret culpabilis in predictis compellatur per dictum officium ad participandum in dicta pena et ad solvenda dimidiam eius officio predicto. Et si quis patronus ultra predicta de certo dicta duo cartularia scribi et fieri non fecerit et unum ipsorum non dimisserit penes dictum officium vel eius scribam ut est dictum est tunc in peticionibus seu requisicionibus vel querimonyis quas dicte patroni possit facere vel movere vellet contra marinarios socios et conductos stipendiarios suos vel aliquem ipsorum occaxione soldi seu stipendii eorum ex vigore cartularii dicte navis de quo simile cartularium non fuisset depositum penes dictum officium ut prefertur non audiatur nec audiri debeat per dictum officium gazarie neque per aliquem alium magistratum civitatis Ian. et districtus nec ipsi patrono sic contrafacienti ulterius non obstanti ius non reddatur de predictis immo denegetur antedictis

Predicta autem cartularium quod penes dictum officium remanere debebit ut est affirmetur et affirmari debeat per comittum sive nauclerium et scribam scilicet quod sit legale et verum

De unciys triginta biscoti dandis singulis diebus marinariys

L Statuimus et ordinamus quod quilibet patronus alicuius galee Ianuensis seu que privilegio Ianuensi et immunitate gaudeat teneatur et debeat dare vel dari facere cuilibet suo marinario uncias triginta biscoti qualibet die et hoc sub pena librarum centum Ianuinorum et ultra teneatur ad restitucionem biscoti quod deficeret patronus ad dandum marinario suo usque ad pondus predictum quolibet die defectu biscoti restituendi ut est et pena librarum centum exigenda a quolibet patrono contrafaciente de quo stetur et stari debeant cognitioni dicti officii

De capiendis marinariys ad menses triginta dierum tantum

LI Statuimus et ordinamus quod quilibet patronus Ianuensis seu qui pro Ianuensi distringatur non audeat vel presumat accipere vel accipi facere aliquem marinarium seu stipendiarium nisi ad annum tantum de mensibus duodecim. Ita quod menses non computentur nisi de diebus triginta tantum vel ad mense de diebus triginta sub pena librarum viginti quinque Ian. usque in libris quinquaginta arbitrio dicti officii et pro patronum et marinarium stetur et stari debeat pactis factis et firmatis in Ian. inter ipsos non obstantibus aliquibus aliis pactis et ordinamentis factis extra Ianuam

Et districtum:-

et districtum postquam galea navis lignum vel aliud vas navigabile de portu Ian. navigaverit

De depositione marinariorum fienda per patronum

LII Statuimus et ordinamus quod quilibet patronus Ianuensis seu qui pro Ianuensi distringatur seu qui gaudeat immunitate vel privilegio Ianuensi teneatur et debeat facere depositum in una bona fide vel duabus a libris centum usque in libris quingentis in arbitrio dicti officii antequam galea navis lignum vel aliud vas naviget de portu Ian. pro satisfaciendo marinariis ipsius patroni de eorum soldo quod eisdem restaret ad solvendum seu quod eisdem fuisset retentum occaxione alicuius lasse seu iniuste vel irracionabilis vel non rationabili cause

Et hoc sub pena librarum centum usque in quingentas arbitrio dicti officii

De non scaporando marinarios

LIII Statuimus et ordinamus quod aliquis patronus non possit vel debeat per se vel alium licentiare seu scaporare aliquem marinarium vel stipendiarium suum per totum tempus ad quod concordatus esset si bene et legaliter serviret suo patrono et sine defectu nisi in aliquo loco excepto quam in partibus neapolis trapena messane panormio nitia marsilia maiorica peira et famagusta. Si quis autem patronus contrafecerit teneatur et debeat dare cuilibet marinario scaporato alibi quam in dictis locis stipendium pro tot diebus pro quot concordatus fuisset quibus venire posset ad unum dictorum locorum magis propinquum illi loco in quo licentiatus et scaporatus fuisset et ultra hoc patronus teneatur eidem marinario dare et solvere denarios duodecim Ianuinorum pro cibo et potu et pro expensis pro quolibet dictorum dierum ut est

Possit tamen patronus predictus licentiare et scaporare suos marinarios in predictis locis et prout in suprascriptis locis et quolibet eorum potest Salvo et reservato si marinarius ille qui foret licentiatus esset rixosus et inobediens patrono suo de quo stetur et stari debeat sacramento nauclerii vel scribe vel comiti vel mercatorum existentium in vase galea vel ligno si mercatores essent et in arbitrio cognitione et ordinatione dicti officii. Et salvo si patronus inveniret alibi quam in predictis locis supra expressis ea reficiendi

vel receptam cocham galeam vel aliud navem seu occasione sinistrum vel alterius fortune casus quod non posset navigare vel de ipso loco rece dere quod tunc ipsis casibus reservatis ut non obstantibus hiis que supra dicta sunt licitum sit patrono licentiare et separare illum vel illos ex eis marinariis quos voluerit solvendo cuilibet marinario separato solidum unum qualibet die pro tot diebus pro quot ve nire possit ad quodlibet dictorum locorum rationabiliter magis propin quum et ultra omne id et totum quod eidem marinario restaret ad solvendum seu ad habendum usque ad illam diem qua licentiatus fuisset et presens capitulum non extendat se nisi solum in vasis que armabuntur in portu Janue vel districtu et salvo quod per ista capitula non derogetur in aliquo pa tronis que consequatur solutionem a marinariis restantibus eidem ad solvendum postquam reverterit portum Janue seu magnum finierit seu disar maverit seu vendiderit in illo loco districtus Janue in quo patronus arma verit

Quod marinarii teneantur sequi magnum ligni in quo navigare debuerint

LIIII Statuimus et ordinamus quod omnes et singuli marinarii navi clerii ingressatores comiti subcomiti scribe subscribe socii cala fati magistri axie cocha filatores tornatores gabierii botarii et quicumque alii officiales et soldum accipientes cuiuscumque conditionis existant alicuius navis galee ligni vel alterius navigii seu vasis navigabilis cuiuscumque conditionis existant teneantur et debeant sequi magnum illius navigii super quo se accordaverint cum patrono dicti navigii nec de ipso magno possit predicti vel aliquis predictorum remanere et si remanserit patrono forte pro cavationibus inceptis vel aliqua causa habeant et dici possit et debeat pro fugitivus et teneatur ad restitutionem totius stipendii et mutui quod habuisset et ultra ad rationem de duobus tertiis totius dicti stipendii et mutui quod habuisset de quo stetur et stari debeat scripture cartularii dicti navigii. Salvo quod si antequam navigium recederet de portu Janue vel alio loco districtus cuiusdem in quo dictum navigium armaretur predicti vel aliquis eorum vellet de ipso magno remanere teneantur et debeant dicto patrono suo restituere omne id et totum quod ab eo occasione dicti magni habuisset et ultra solidos quinque Januinorum pro qualibet libra totius quod habere debuisset a dicto patrono pro uno anno, videlicet si habere debuisset libras octuaginta

teneantur dare dicto patrono libras viginti et plus et minus prout habere debuisset vel deberet et ultra si predicti vel aliquis predictorum in portu Janue vel alio loquo in quo dictum navigium armaretur fuinissent dicto patrono seu in eius navigio de illo etiam tempore quo sic fuissent dicto patrono eisdem officialibus vel marinariis vel alicui eorum in aliquo minime teneantur et

debeat facere cum effectu antequam de dictis locis navigium predictum na vigetur vel recedat alias habeantur pro fugitivus secundum formam capitulorum presentium. Liceat tamen dictis officialibus et marinariis et cuilibet eorum non obstantibus antedictis restituere denarios quos habuisset a dicto patrono seu domino dicti navigii vel aliquo alio officiali aut quolibet alio sine aliqua pena vel adiectione ex causis inscriptis et qualibet earum videlicet causa infirmitatis evidentis mortis transfretationis uxore de qua probetur coram aliquo magistratu Janue detentionis carceris ad instantiam alicuius occasione alicuius debiti de quo debito appareat instrumentum vel publica scriptura et in aliis suspectus sit et remaneat presens capitulum

Quod scriba teneatur scribere in quo tempore recedere debet lignum et notifficare marinariis

LV Statuimus et ordinamus quod quilibet scriba cuiuscumque navigii seu vasis navigabilis teneatur et debeat scribere et notare per ordinem in cartulario dicti navigii cuius fuerit scriba quod deponere teneatur penes officium gazarie primo in quo contineatur clare pacta et conventiones que facta erunt inter patronum et marinarios ac socios et alios officiales et omnia aliaque necessaria sunt et facere teneatur et debeat inter ordines officii gazarie et specialiter scribere et notare ficare debeat in dicta carta ad quem locum dictum navigium navigare debuerit et in quo tempore ipsum navigium recedere et navigare debuerit quod quidem tempus teneatur notifficare et legere vulgaliter mone cuilibet marinario et hoc sub pena libre vigintiquinque Januinorum et ab inde supra usque in quinquaginta arbitrio dicti officii et per ipsum officium exigenda ab huiusmodi scriba contrafaciente aut non observante ut postquam dictum navigium de portu Janue recesserit et si in dicto notiffi catum ut dictum navigium non recederet, liceat cuilibet mari nario ipso termino transacto et transactis quindecim diebus a die finis primi termini restituere si voluerit absque metu alicuius pene mu

tum et soldum quod accepisset occasione illius magistri antequam navigium
naviget et recedat salvo dei maris et contractu impoto impedimen
to arbitrio dicti officii

Quod marinarii teneantur sequi patronum

LVI Statuimus et ordinamus quod quilibet marinarius et soldum
accipiens sit et esse debeat obediens patrono suo et ipsum teneatur
sequi et debeat ad quascumque partes ire voluerit dummodo eidem bene
solvat absque de eius stipendio et si contrafecerit habeatur pro fugiti
vo et teneatur ad restitucionem tocius stipendii quod habuisset a pa
trono pro ipso magisterio et ultra ad rationem de duobus tria
Salvo quod aliquis marinarius non sequatur suum patronum in cursu
vel in discursu de quo steterit et stari debeat sacramento pronunciationi et sen
officii gazarie et salvo etiam quod quilibet marinarius postquam sumpserit
soldum et mutuum quod accepisset teneatur et debeat prestolari
patronum suum usque ad dies quindecim ad sibi respondendum et de no
vo dandum soldum suum seu stipendium ipsius patrono et marinariis
cum classe existentibus in loco quo posset sibi satisfacere reficere
seu de novo soldum dare quibus diebus quindecim transactis existen
tibus in loco predicto apto et congruo ad solvendum arbitrio officii
gazarie vel custodum non refectum suum soldum seu de novo sibi
solutum sit liceat eidem sine metu alicuius pene a servicio dicti
patroni recedere

Quod marinarii et calafati laborent continent et faciant ut eis impositum fuerit

LVII Statuimus et ordinamus quod quilibet marinarius vel soldum
accipiens et quilibet magister calafatus seu laborans teneatur
et debeat continue laborare et facere sicut quod ei iniunctum et
preceptum fuerit per patronum suum seu officiales custodum et non
possit aliquis descendere nec dormire in terra sine licentia patroni et
si quis contrafecerit amittat eidem contrafacienti a soldo uno usque
in quinque soldos scilicet quod videbitur patrono quorum medietas sit
officii gazarie et reliqua sit operi portus et moduli
Et teneatur de predictis patronus et eius scriba rationem reddere dicto
officio et pecunia que exinde procedat in virtute dicti officii ponere

et assignare in dies quindecim a die adventus ipsius in Janua qui fecerit
de predicto magisterio sub pena librarum viginti quinque Januinorum et ultra
quilibet calafactus et magister axie seu laborator qui non fuerit
continue et cotidie ad laborandum in galea cocha seu in ligno
sui patroni seu domini a quo soldum seu stipendium vel pecuniam
occasione operis vel magisterii accepisset quando necesse erit et
ei impositum fuerit per patronum vel eius scribas vel officiales amit
tat iornatam illam in qua non fuerit vel non fuisset ad laborandum
scilicet ad eandem rationem pro rata eius quod habet in mense vel in anno et
ultra pro quolibet magistro qui non fuerit inventus dormisse in cocha
galea vel ligno facta cerchia et cridia per trombetam etiam facta quod
nullus audeat dormire in terra et dormiat quilibet in gallea
etiam amittat iornatam ut eidem retineatur per patronum ad ratio
nem predictam que iornate tam magistrorum quam marinariorum sit in toto
dicti patroni

Quod aliquis marinarius non rixetur

LVIII Statuimus et ordinamus quod aliquis marinarius seu soldum
accipiens cuiuscumque condictionis existat non audeat vel presumat
facere aliquam brigam vel rumorem in aliquo vasse navigabili cum
vassis patrono liceat dictos marinarios castigare moderate
et spatam correptione necessaria debita et convenienti
Si quis autem marinarius vel soldum accipiens in aliqua cocha ligno
vel gallea seu vasse navigabili percusserit vel vulneraverit
aliquem ex quo vulnere vel percussione percussus vel vulneratus me
brum amittat vel interfectus sit teneatur et debeat patronus ipsum
ligare et in muscelare et ducere sub bona custodia Janue
et personaliter tradere et consignare in virtute domini potestatis vel
vicarii maleficiorum et in virtute illius magistratus qui pro Janua
constitutus esset sibi magis proximus

De non inferendo iniuriam vel molestiam patrono

LVIIII Statuimus et ordinamus quod aliquis comitus subcomitus
scriba subscriba naucleriis marinariis stipendiariis non possit
audeat vel presumat modo aliquo facere vel inferre insultum
vel iniuriam vel molestiam alicui suo patrono domino vel ductori

gallee cocche navis ligni seu alterius vassis navigabilis in ipsas vel ipsos dimittere seu relinquere ex ipsis contra ipsorum patroni volunta tem nec ipsas ipsis galeis cocchis vel vassibus expoliare seu eis eas auferre nec facere contra ipsos patronos aliqua vel conspi tiones sub pena capitis qui si fecerit et probare potuerit pro ipso nemo probaciones procedat et procedi debeat contra ipsos conficientes per dominum potestatem et eius curiam et iudicem ad maleficia deputatum ad dictam penam capitis si presentialiter haberi potuerit. Si autem haberi non poterit ponatur in banno et forestacione de civitate Janue et distri ctu de quo et qua exire non possit nisi prius solverit camere ipsorum civi Janue libras mille Janue et ultra secundum formam capitulorum loquentium de predictis et ultra sit et habeatur pro fugitivo pro dicto ipso maleficio

De non extrahendo lignum non ferratum

Lx Statuimus et ordinamus quod aliquis patronus Januensis seu qui pro Januensi distringatur vel appelletur seu qui gaudeat immuni tate privilegio vel conventione Januensium non audeat vel presumat exire vel extrahi facere de civitate Janue portu vel districtu aliqua coccha navis lignum galea vel aliud vas navigabile cuius cumque honeris existat nisi prius eis apposita fuerit ferra ordina ta per officium gazarie secundum formam capitulorum dicti officii

De tribus diebus restantibus ad solvendum mari nariis nichil petere et pro tantundem patroni a marinariis repetere nichil possit

Lxi Statuimus et ordinamus quod si quis marinarius seu stipe diarius alicuius navigii vel vassis navigabilis deberet reffice vel restituere causa sui stipendii mutuum vel soldi quod habuisset a domino seu patrono dicti vassis ab una die usque in tres in eo casu patronus marinario seu stipendiario nec marinarius seu stipendiarius patrono ad aliquam restitucionem fiendam propterea non teneantur

vel ab inde infra et e converso dominus vel patronus dicti vassis deberet reficere alicui marinario seu stipe[n]diario occasione alicuius sti pendii mutui vel soldi alicuius vassis ab u na die usque in tres

Ne quis ponat res non necessarias in coperta

Lxii Si quis patronus scriba subscriba comitus subcomitus officialis socius marinarius alicuius galee armate posuerit in coperta aliquas res vel merces quam victualia sibi necessa ria et vestes sibi necessarias incidat in penam quolibet ex predictis et qualibet vice a libris quinque usque in quinquaginta arbitrio officii gazarie qua pena etiam puniatur quicumque dictas res portasset vel portari fecisset in coperta. Et ne ullo tempore talis ordo oblivioni mandetur teneatur et debeat officium gazarie

sub pena sindicamenti presens capitulum denunciare legere et legi facere patronis et scribis galearum quam prestabunt suas securi tates quod patroni et scribe galearum teneantur et debeant presens capitulum publicatum in scriptis accipere et illud tempore sui recessus in galea inter ciurmam et marinarios legere et vulgare et officium gazarie ultra hoc teneatur in principio introitus eius officii presens capitulum voce cridari facere [illegible]

Quod navigia facta in locis extraneis ferrentur

Lxiii Statuimus et ordinamus quod aliquis Januensis vel qui pro Januensi distringatur seu quod beneficio privilegio vel immunitate Januensis Janu ensium gaudeat in aliquo modo preter quod construi fecerit aliquod navigium in aliquo loco in quo non sit consul vel magistratus Januensis vel in dicto loco dictum eius navigium fuerit oneratum non audeat vel presumat modo aliquo quod dici vel excogitari possit de ipso loco recedere nisi primo fecerit dictum navigium ferrare vel ferra apponere per officiales dicti navigii secundum ordinem officii gazarie sub pena inscripta videlicet librarum quinquaginta Janue pro qualibet navigio unius coperte et librarum centum pro qualibet navigio duarum copertarum et librarum centumquinquaginta Janue pro qualibet navigio trium copertarum. Salvo et specialiter reservato si dictum navigium veniret ad civitatem Janue vacuum vel iret ad onerandum in aliquo loco in quo esset consul vel magistratus Januensis tunc et eo casu possit cum dicto navigio navigare ad loca supradicta et in ipsis locis facere et observare ea que continentur in capitulis et ordinamentis officii gazarie vel ultra non obstantibus supradictis. Si quis fuerit repertus navigare cum aliquo navigio cum ferris non vivis cadat et cecidisse intelligatur in pena contenta in dictis capitulis. Simile si ferra dicti navigii non esset apposita ubi deberet secundum ordines dicti officii gazarie. Et teneantur patroni ipsorum navigiorum postquam Janue applicuerit ipsa ferra facere reinvidere per officiales ad hoc consti tutos si fuerit apposita prout debent secundum ordines predictos vel non.

Ordo ferrandi ligna et ne extrahentur nisi sint ferrata

Lxiiii Statuimus et ordinamus quod aliqua persona Januensis vel qui pro Januensi distringatur vel appelletur vel quod gaudeat aliquo beneficio privilegio conventione vel immunitate Januensium non audeat

uel psumat exhere uel extrahi facere de portu Ian uel de aliq°
loco districtus Ian q sit a corno usq monacu aliqua cocha
lignu uel galea uel aliqd aliud uas nauigabile coptu n p°
i eo uel eis apposita fuerit uel apponat ferra afixa et
marcata silicet a quolibz latere unu p illos q ad hoc depu
tati sut uel fuerit p offm gazarie sub penis isceptis vz
Pro qlibz cocha treu coptaro libraro mille Ianor
Pro qualibz cocha duaro coptaro libraro qngentaro
Pro quolibz ligno nauigabili unus copte panpilo galea except
galeis de seria romania et fladria libras qnqginta
Et ab inde sup usq in ducentas arbitrio deti offy
Predicte aut coche ligna et galee except pdictis de seria
romania et fladria qn ferrari debebut p illos q ordinati
fuerit ad ferrandu mesuret et mesurari debeant i sua
altitudie et ferrent uti vz
Quelibz cocha treu coptaro mesuret i sua altitudie
coputato orlo ipius coche qd orluz detur eisdez de parmis
sex et sic mesurata ferretur et ferrari debeat. Ita q tcia
ps toci altitudinis et tcia ps unius pmi cuiuslibz decene
remaneat sup aqua et ad detaz mesura affigat duo ferra
silicet unu a qlibz lattere ad modu dete coche
Quelibz cocha duaro coptaro ferret et mesuret i deta
forma dando ei coche orluz de pmis qnqz, cochis uo seu
nauibus boanesibus apponatur et apponi debeat ferra
affixa et marchata p moduz q tcia ps altitudinis detaro
cocharo boanesibus in qua ponet seu possita erut deta fer
ra remaneat sup aqua coputato orlo uno q sit et esse
debeat de pmis qnqz silicet in cochis duaro coptaro et
de pmis sex in cochis treu coptaro et ad illa mensuraz
modo et forma affingant duo ferra cuilibz coche boanc
si silicet unu a quolibz lattere ad modu dete coche tantuz
Alia uo ligna detereis et de orlo ferrectur et ferrari debeat
ad qntaz pte Ita q qnta ps de omo remaneat sup aqua
et no intelligatur ipis galee de romania siria et fladria

Qd patronus det in sceptis mercatores et
de inqxitionibus elligendis

lxv Statuimus et ordinamus q qlibz patrous cuiuslibz nauis co
che et ligni teneat et debeat dare i sceptis offo gazarie mer
catores suos ex qbus possit elligi duo ad uidenduz et pqredu
si deta uassa nauigabut cu ferris nitidis ab aqua eundo
q in redeundo
Et si no hret mercatores teneat dare in sceptis deto offo
illos q no sut ad stipediu deti patroni
Si uo omes esset ad stipediuz deti patrui, tuc debeat notare
scriba et comittu si comittu hret, aut nauclerium si nauclerius
hret q sub iuramento p eos cora deto offo corporali psitito. sit et
esse debeat inqxitores detoro uasoro uts
Et si deta uasa deberet honerare alibi q i Ian tuc osul Ianue
existes in eo loco i q detz uas onerari deberet elligere debeat
cercatores pdictos ipo osule semp obsuante ordinem pdetz
prout e scriptu est
Si uo no esset ibi osul tuc patrous met debeat elligere duos
ex mercatoribus suis magis dignores
Si uo mercatores no hret elligere debeat cercatores nau
clerum ul comittuz et scribaz q sub coro sacramento pqrere de
beat si uas nauigabit nitiduz a ferris
Patronus aut hec debeat hras a deto osule q fuerit ferratu
cu noibus sercatoro suoro electoro p detz osulez trasmitte
dras p eu deto offo
Et simili mo teneatur scribere patronus si ipos cercatores
elligerint cu noibz ipoz et in q loco ellegerit
Qui cercatores teneant et debeant solicite et dilliget
pqrere si uas pdeta nauigabut nitida ut e et scribe offo
seu rescribere prout inuenerit fuerit uel noverit i octo
dies postq Ianuas uenerit ut i ipm tps offo mercatie
peire a die qua peira aplicuerit et hoc sub pena libraro centuz
Ianoro p quolibz detoro cercatoro

Qd no nauigetur cu ligno cuius ferra
non sint nitida ab aqua

lxvi Statuimus et ordinamus q aliqs patrous Ianuen seu q
pro Ian distrigat seu q gaudeat aliquo bnficio capitulo
seu immunitate Ianue. Seu ductor alicuius uasis nauigabil

no audeat uel presumat nauigare cum aliquo uase nauigabili
quod non sit nitidum a ferris suis ab aqua nec ducere ad nauigandum
dictum uas nec ipsum uas nauigare non nitidum a ferris ab aqua
sub penis infrascriptis exigendis per dictum officium a dicto patrono
sic contrafaciente et per ipsum patronum et fideiussores suos soluendis
de propria peccunia ipsius uel ipsorum et non de racione communi nauigii seu uasis
patronizati nec participes dicti nauigii delinquentis et condempnati
cogi et molestari ualeat quoquomodo ad instantiam dicti
patroni ad contribuendum in aliquo cum ipso in eisdem condempnationibus
seu penis subscriptis. videlicet pro quolibet nauigio seu uasse
portate minarum quinquaginta et ab inde infra librarum quingentarum Janue
Pro quolibet nauigio seu uasse portate minarum mille et ab inde
infra librarum centum Janue
Pro quolibet alio nauigio uasso seu cocha maioris portate
minarum mille librarum ducentarum Janue pro qualibet coperta
dicti nauigii seu coche
In quam penam patronus predictus et fideiussores eius tociens
cecidisse intelligantur et ab eis premisse pene seu condempnationes
exigantur iure quotiens nauigium sic contrafaciens onerauerit et
exonerauit quocumque modo

LXVII — ## De mensuris gallearum romanie et syrie

Statuimus et ordinamus quod omnes et singule galee
que de cetero fient et fieri debebunt nauigando armate ad partes
romanie uel sirie et ultra siciliam et de dictis locis usque
occidens que dicuntur galee subtilles fieri et esse debeant
de mensuris infrascriptis videlicet in longitudine de roda in rodam de goues
seu blachyis quinquaginta quatuor
Et carenam in longitudine de blachyis seu cubitis quadraginta quinque
De plano ad lensam rectam de palmo medio aperiat palmos
undecim et quartas tres
In altitudine de palmis tribus in medio palmos sexdecim et
terciam partem unius palmi

In bancho aperiat palmos uiginti et medium palmum

De popa ueniendo usque prodam in goues quattuor et in medio pal-
mos sex
De popa ueniendo usque proda in goues nouem in altitudine palmis
tribus apperiat palmos nouem et dimidium
In goues decem et octo de popa usque prodam in altitudine de palmis
tribus apperiat palmos quindecim
De proda in goa quattuor et medium in altitudine de palmis tribus
apperiat palmos quinque et quartas tres
De proda ueniendo usque popam in altitudine de palmis tribus apperiat
palmos nouem et quartam partem unius palmi
In goues decemocto in altitudine de palmis tribus apperiat palmos
quattuordecim quartas tres
Statuentes et decernentes quod fieri debeat ad popam et ad prodam
bene armate et quod habeat dicte galee et qualibet ipsarum portam seu
scallam nuando de lata mastra de popa eundo usque proda ad latas
decem et septem et scabelare de popa usque ad dictam portam

LXVIII — ## Quod ligna et taride de orlo ferrentur

Statuimus et ordinamus quod ligna et taride ferrentur et ferrari
debeant hoc modo de cetero. videlicet quod ligna et tarida mensurentur in me-
dio ad lensam rectam et inuenta altitudine ligni uel taride fia-
cet unum ipsorum tunc ferrum unum in quolibet lattere ipsius ligni seu
taride videlicet in medio ponatur clauetur et affigatur per mensuratores
et ferratores dicti officii. tale quod computata uera altitudine unius ipsius
ligni seu taride ferra predicta ponatur ad palmum unum et quartam partem
altitudinis palmi pro qualibet decena palmorum unius dicti ligni seu tari-
de et ad eandem rationem pro rata dicte altitudinis nec inde ipsa
ferra admoueantur Et cum ipsis ferris nitidis semper ab aqua
sic nauigent et nauigare debeant dicta ligna et taride sub
penis comprehensis in capitulis dicti officii loquentibus de predictis

LXVIIII — ## Quod marinarii officiales et socii se recol-
ligant in galleis

Statuimus et ordinamus quod quecumque alia galea merca-
tie uel alia armata de longo cum tribus hominibus ad banchum
seu quod de cetero in ciuitate Janue armabitur separare uoluerit et
debuerit de portu Janue causa eundi in riparia Janue per suo magio

faciendo et dixerit la bona parola. tunc omnes et singuli mari
narij et offitiales et sotij dicte galee concordati ad soldum ipsius
galee teneantur et debeant se recolligisse et recolligisse et ascen
disse super ipsam galeam et ad serviendum in ipsa soldum suum infra
dies tres ex tunc proxime venturos computandos ab illa die qua dicta fu
erit la bona parola et super ipsa galea stare et servire absque eo quod
ipsi marinarij offitiales et sotij vel aliquis ipsorum descendat postea
de ipsa galea sine speciali licentia ipsius patroni dicte galee. Et si forte
dicti marinarij offitiales et sotij vel aliquis eorum se non recolligerint
vel ultra non ascenderint in galea in termino supradicto dierum trium et po
stea transactis dictis diebus tribus quandocumque ascenderint vel se
recolligerint in galea in portu Janue vel extra ipsum portum in riparia
non intelligantur ipsi marinarij offitiales et sotij vel aliquis ipsorum
servire soldum quod recipiunt pro stipendio et servitio dicte galee quousque
patronus ipsius galee cum dicta galea de riparia et districtu Janue
separabit pro eundo in viagium suum

Quod patronus non recedat nisi habeat in galea homines octuaginta

lxx Statuimus et ordinamus quod aliquis patronus alicuius ex suprascriptis
galeis armate ultra non recedat nec recedere possit aut debeat
de portu Janue cum galea sua nisi habuerit in ipsa galea ad servitium
eiusdem galee homines octuaginta ad minus sub pena librarum quinquaginta
Januinorum pro qualibet patrono contrafaciente et qualibet vice.

lxxi Statuimus et ordinamus quod aliqua persona civis seu districtualis
Janue vel extranea cuiuscumque conditionis existat non possit non possit
nec debeat audeat vel presumat modo aliquo vel ingenio extrahere
mittere vel portare seu portari extrahi vel mitti facere per se vel
aliam personam interpositam per se de civitate Janue vel aliqua terra seu loco
districtus Janue que vel qui sit a corvo usque monacum aliquas res
vel merces ex mercibus infrascriptis per terram tantum videlicet

Corallum Tellas de rens Tellas de capania
Saffranum Tellas de liberecto

Pro ipsis rebus et mercibus vel aliqua ipsarum defferendis portandis
vel mittendis ad aliquam terram seu locum extra districtum Janue

nec etiam possit vel audeat quoquomodo ultra adducere vel mittere aut
adduci vel mitti facere ad dictam civitatem Janue vel ad districtum per
terram tantum ultra de aliqua parte seu loco qui sit ex districtu Janue
aliquas res vel merces ex mercibus infrascriptis videlicet
Setam. Specties cuiuscumque maneriei. Brazille. Lacca. Endicum
Incensum et. Ceram cuiuscumque maneriei sub pena soldorum quinque
Januinorum pro qualibet libra ponderis seu valimenti rerum vel mercium predictarum
de quibus contrafieret vel esset ultra contrafactum. In qua pena incidat
et incidisse intelligatur ex nunc prout ex tunc quilibet persona que contra
predicta vel aliquid predictorum fecerit aut inventa fuerit contrafecisse et
qualibet vice. Et sit licitum cuicumque persone contrafacientes accusare
et habebit quartam partem dicte pene que ab huiusmodi contrafa
cientibus exigetur.

Quod in navigio dormiatur donec fuerit exoneratum

lxxii Statuimus et ordinamus quod omnes et singuli patroni
quarumcumque navium cocharum et quorumlibet lignorum seu passionum
que de cetero applicuerint in portu Janue onerata rebus et
mercibus subtilibus et grossis exceptis. sale. lignamine.
alumine. grano. vino cenere garbelea. coriis. et lana excepta
lana de Sardinia teneantur et debeant in corpore vassis specialiter
dormire tempore nocturno et tenere et habere cum eis ad dormiendum
simul in dicto vasse scribam nauclerium et ingrezatorem ac
etiam marinarios infrascriptos. Que dormitio fiat per
tantum tempus quanto tota mercantia exonerata fuerit de dicto vasse
videlicet quilibet patronus alicuius vassis unius coperte debeat
dormire et tenere usque ad dictum tempus ultra marinarios quattuor
ordeci. nauclerium scribam ingrezatorem. Ita quod sit in summa
homines decem et octo
Quilibet vero patronus alicuius vassis duarum copertarum de
beat dormire et tenere usque ad dictum tempus in dicto vase mari
narios viginti unum nauclerium scribam et ingrezatorem. Ita quod
sit in summa homines viginti quinque
Quilibet patronus alicuius cocbe trium copertarum debeat dor
mire et tenere in dicta cocha usque ad dictum tempus ultra marina
rios triginta unum. nauclerium scribam et ingrezatorem. Ita quod

sint in summa hore triginta quinque sub pena pro quolibet patrono non dormiente in dicto cum vasse qualibet nocte toto tempore suprădicti florenorum decem auri qualibet vice seu nocte. pro quolibet scriba non dormiente in dicta vassa florenorum quinque auri qualibet nocte. pro quolibet nauclerio non dormiente in dicto vasse florenorum florenorum quinque auri qualibet nocte. pro quolibet ingrezatore non dormiente in dicto vasse florenorum quattuor auri qualibet nocte. Pro quolibet marinario non dormiente seu defficiente causa patroni dictus patronus incidat in pena florenorum unius auri qualibet nocte et non defficiente causa patroni dictus marinarius incidat in dictam penam florenorum unius cuius medietas sit patroni et alia medietas officii gazarie

Predicte autem pene non obstantibus predictis fiat et sit maiores et minores in arbitrio dicti officii gazarie

Super navigiis vero sive vassis suprădictis que venerint in portu Janue honeratis suprădictis merciis grossis videlicet salle lignamine alumine grano vino cenere garbelea coriis et lana grossa excepta illa de frandria, teneantur et debeant dicti patroni et illi ut dormire et facere prout supra dictum est et hoc quousque caricum dicti vassis exoneratum fuerit sub penis supradeclaratis

Lxxiii

Quod patronus se presentet ut fiant cercatores in suo navigio

Statuimus et ordinamus quod aliquis patronus alicuius cocche navis panfili seu ligni cuiuscumque condicionis existat non audeat vel presumat cum dicto vasse suo separare de aliquo loco sive portu in quo fuerit honeratum nisi prius se presentaverit coram consule Januensium ibidem existenti et nisi prius ibidem fecerit cercatores in dicto navigio sive illud cercari fecerit per cercatores. sub pena pro quolibet patrono contrafacienti a libris decem usque in ducentas Janue arbitrio dicti officii gazarie

Nec quis etiam patronus alicuius vassis non audeat vel presumat separare de aliquo loco cum dicto suo vasse honerato nisi fuerit munitum a ferris iuxta ordines dicti officii. sub penis in dictis officiis declaratis

Quilibet vero consul Januensium in quocumque loco extraneo sit

pro consule Janue teneatur et debeat facere in quolibet vasse navigaturo et separaturo de eo loco in quo fuerit consul duos cercatores seu inquisitores ex melioribus qui fuerint in dicto vasse et de illis si fuerint qui fecerint omne sive carrigum dicti vassis. Qui duo cercatores debeant inquirere navigium in quo ibunt si munitum erit a ferris prout debet, qui duo etiam debeant per eorum litteras notifficare dicto officio gazarie si non invenirent dictum vas munitum a ferris et in casu quo in dicto vasse non esset mercatores, tunc dictus consul debeat facere unum vel duos ex illis qui erunt in dicto loco qui sic electi vel electi debeant dictum vas diligenter inquirere si munitum erit a ferris vel non, et si munitum non esset tunc dictus consul hoc debeat per litteras suas dicto officio notifficare predicta, dictus autem consul ea observare debeat sub pena a libris decem usque in ducentas Janue arbitrio dicti officii

Dictum autem officium gazarie et eius scriba teneatur et debeant debito iuramento omnia predicta notifficare per litteras singulo anno in retinere navigiorum de mensibus Januarii februarii et marcii et prius si prius comode posset esse consulibus illorum locorum seu portuum in quibus navigia Januensium carrigant et specialiter consulibus sibilie cadexe neapolis tunexe et omnibus illis existentibus in insula sicilie

Quod aliquis non extrahat de Janua navigium in quo non sit infrascripta furnimenta

Lxxiiii Statuimus et ordinamus quod aliqua persona Januensis aut aliqua persona pro Januensi aut alio modo distringatur seu quod privilegio vel immunitate Januensium in aliquo modo pro gaudeat non audeat vel presumat modo aliquo quod dici vel excogitari possit extrahere de portu Janue seu de aliquo loco districtus cuiusdem aliqua navim coccam seu aliquod aliud vas navigabile cuiuscumque condicionis existat in qua seu in quo non sit furnimenta ex nunc res sarcia et alia infrascripta sub penis infrascriptis ex nunc moderatis et ordinatis videlicet

In qualibet navi seu coccha portate minarum duodecim milium sit et esse debeant res infrascripte. Ancore quinque xvi silicet septe de cantariis nove pro qualibet et sex de cantariis decem pro qualibet

⁊ tres de cant tresdeci p qualibz sub pena p qualibet
ancora defficiente libr quinquagita Janue
Agumine xviij s octo de mora. sex p afferrado ⁊ quattuor
de media sarcia uel plus sub pena p qualibz librarum quinq
ginta Janue
Procxi iiij[or] de mora ⁊ hoc sub pena libr uigintiquinque
p quolibz defficiente
Sparcine iiij[or] de mora sub pena libr uigitiquinque Jan pro
quolibz defficiente
Amante unu sub pena librarum decē Janorum
Magistra noua una sub pena librarum trecētarum Jan
Magistra una alia de media sarcia ⁊ plus sub dicta pena.
Bonetas duas scilicet una noua ⁊ alia de media sarcia
⁊ plus sub pena pro qualibz boneta deff librarum cētu Jan
Antenas duas bonas carcxatas p respectu ⁊ unu calle
bonu de medio sub pena librarum quinquagita Jan p qualibz deff.
Hoies i suma octuagita int quos sit balistarij boni et
sufficientes quindeci q habeant p quolibz ipsorum balista duo
bona cu eorum armis marinarij quadragita quattuor
⁊ famuli xxj sub pena p qualibz hoie defficiente librarum
quinquagita Janorum
Coiracias cerucleriās collaria panceria tot qt est nūs
dictorum marinariorum ⁊ famulorum sub pena soldorum uiginti
pro qualibz ⁊ quolibz defficiente
Balista tot quot est dimidia dictorum balistariorum sub pena
florenorum duorum p quolibz balisto defficiente
Ceretonorum cape uigintiocto ītus bonitatis cuius sit cape
ceretonorum coris sub pena florenorum duorum p qualibz capa
defficiente int que sit tercia pars de soldatis
Lancearum gorasculiarum duodene iiij[or]deci sub pena libr
libr duarum p qualibz duodena defficiente
Lanceas longas quinquagita sub pena soldorum uiginti p
qualibet defficiente
Et in casu quo reet i scriptura talis nauis uel cocha por
tate minarum duodeci milium habeat ⁊ hre debeat talis
nauis balistarios bonos ⁊ sufficientes quindeci cu eorum

armis ⁊ balistis ultra sumaz pdictam
Si uero nauis uel nauigiu esset de portata minarum decē
i undeci milium habeat ⁊ sit i ea arbores ⁊ antenas suas
idoneas ⁊ sufficientes
It ancore bone idonie ⁊ sufficientes i suma quindeci de cant
bona idonea ⁊ sufficienti sub pena libr quinquaginta pro
qualibet defficiente
Agumenas i suma decē ⁊ septē scilicet. sex de mora, sex
p afferrado ⁊ quinque de media sarcia sub pena libr quinquagita
Janorum pro qualibz defficiente
Procxia quinque tres scilicet de mora ⁊ duo de media sarcia
sub pena libr uigitiquinque Janorum p quolibz defficiente
Amante unu nouu sub pena libr decē Janorum
Sparsinas tres una de mora et duas de media sarcia sub
pena libr trigita Janorum p qualibz defficiente
Magistras duas s una noua de mora ⁊ alia de media sar
cia sub pena libr trecētarum Jan p qualibz defficiente
Bonetas duas scilicet una noua ⁊ alia de media sarcia
sub pena libr cētum Janorum p qualibz defficiente
Cellu de medio unu bonu ⁊ sufficiēs sub pena librarum
quinquagita Janorum
Antenas duas bonas carcezatas p respectu sub pena
libr quinquagita Janorum
Calle unu de medio sub pena libr decē Janorum
Hoies i suma septuagitaquinque inter quos sit balistarij
boni ⁊ sufficientes duodeci marinarij xxx iiij famuli ui
giti sub pena libr quinquagita Janorum p qualibz hoie deff
Coiracias cerucleriās collaria ⁊ panceras tot qt est
nūs dictorum marinariorum ⁊ famulorum sub pena soldorum
uigiti Jan p quolibz ⁊ qualibz defficiente
Balista tot qt est dimidia dictorum balistariorum sub pena
florenorum duorum auri p qualibz defficiente
Ceretonorum cape xxiiij in qbus sit tercia ps de soldatis
sub pena florenorum duorum p qualibz capa defficiēte
Laceas gorasculias duodenas duodeci sub pena soldorum
quadragita p qualibz duodena defficiente

Lanceas longas quinquaginta sub pena soldorum viginti pro qualibet
defficiente
Et in casu quo iret in Frandria vel alibi cum rebus subtilibus
habeat ultra summa supradictam balistarios quattuordecim bonos
et sufficientes cum eorum armis et balistis bonis et suffici
entibus sub pena librarum quinquaginta Jan. pro quolibet
Et si navis vel navigium esset de portata minarum octomilium
in novemmilibus habeat et sit in ea vel eo uti
Anchore in summa quattuordecim scilicet sex de cant octo pro qualibet
et quinque de cant novem pro qualibet et tres de cant undecim
sub pena libre quinquaginta pro qualibet deff.
Agumenas in summa sexdecim scilicet sex de mora sex pro afferra
do et quattuor de media sarcia sub pena libre quinquaginta pro
qualibet defficiente
Procxia tria de mora et unum de media sarcia sub pena libre
viginti quinque Jan. pro quolibet defficiente
Amatem unum novum sub pena libre decem Janorum
Sparcinas tres de mora et una de media sarcia sub pena
libre viginti quinque Jan. pro qualibet deff.
Magias duas scilicet una de mora alia de media sarcia sub pena
libre trecentarum pro qualibet defficiente
Bonetas duas scilicet una nova alia de media sarcia sub pena
libre centum Janorum pro qualibet defficiente
Hellum de medio unum bonum
Antenas duas bonas carrezatas pro respectu et unum calle
de medio sub pena libre quinquaginta Jan. pro qualibet deff.
Homines in summa septuaginta inter quos sint boni et sufficientes
balistarii decem cum eorum armis et balistis bonis. Marinarii
xxxiii famuli xviii sub pena libre quinquaginta Jan. pro quolibet
homine defficiente
Coiratias cerveclerias collaria et pavexia tot quot est
numerus dictorum marinariorum et famulorum sub pena soldorum
viginti Jan. pro quolibet et qualibet defficiente
Balista tot quot est dimidia dictorum balistariorum sub pena
florenorum duorum auri pro quolibet defficiente
Veretonorum cape iiii in quibus sit tercia pars de soldatis

sub pena florenorum duorum pro qualibet capsa
Lancearum guasculitarum duodenas tresdecim sub pena soldorum
quadraginta pro qualibet duodena
Lanceas longas quadraginta quinque sub pena soldorum viginti
pro qualibet
Et in casu quo iret in Frandriam vel alibi cum rebus subtilibus
habeat ultra summam supradictam balistarios duodecim bonos cum
eorum armis bonis et balistis sub pena librarum quinqua
ginta pro quolibet
Cocha vero vel navigium de portata minarum septemmilium
in octo milibus habeat et habere debeat et sit in ea vel in eo uti
Anchoras bonas idoneas et sufficientes de cantarata suffi
cienti tresdecim sub pena libre quinquaginta Jan. pro qualibet deff.
Agumenas quindecim scilicet sex de mora quattuor de media sarcia
et quinque pro afferrare sub pena libre quinquaginta Jan. pro
qualibet defficiente
Amante unum bonum sub pena libre decem Janorum
Sparcinas quattuor scilicet duas de mora et duas de me
dia sarcia sub pena libre viginti quinque Jan. pro qualibet deff.
Procxia iiii scilicet duo de mora et duo de media sarcia sub
pena librarum viginti quinque pro qualibet defficiente
Magisteas duas scilicet una de mora alia de media sarcia
sub pena librarum centum Jan. pro qualibet deff.
Hellum unum de medio bonum
Antenas duas bonas carrezatas pro respectu sub pena librarum
quinquaginta Jan.
Calle unum de medio sub pena librarum decem Janue
Homines sexaginta quinque in summa inter quos sint balistarii boni
et sufficientes decem cum eorum armis et balistis bonis. Mari
narii xxxta. famuli quindecim. sub pena libre quinquaginta Janorum
pro quolibet homine defficiente
Coiratias cerveclerias collaria et pavexia tot quot est numerus
dictorum marinariorum et famulorum sub pena soldorum viginti
Janorum pro quolibet et qualibet deff.
Balista tot quot est dimidia dictorum balistariorum sub pena
florenorum duorum auri pro quolibet
Cape veretonorum viginti in quibus sit tercia pars de soldatis sub
pena florenorum duorum pro qualibet capa
Lancearum guasculitarum duodenas decem sub pena soldorum
quadraginta pro qualibet duodena
Lanceas longas quadraginta sub pena soldorum viginti pro

qualibet defficiente
Et in casu quo iret in Fiandria cum rebus subtilibus habeat
ultra summa predictam balistarios duodecim bonos et sufficientes
cum eorum armis et balistis sufficientibus sub pena librarum quinqua
ginta Jan. pro quolibet deffi.
Cocha non vel navigium de portata minarum sexmilium in septe
milibus habeat et habere debeat et sit in ea vel eo ut i
Arbores bonos et sufficientes cum earum antenis
Ancoras ydoneas bonas et sufficientes de canterata suf
ficienti duodecim sub pena librarum quinquaginta pro qualibet deffi.
Agumenas xiiii silicet sex de mora iiii de media sarcia
et iiii pro afferrare sub pena librarum quinquaginta pro qualibet
Procxia quinque silicet duo de mora et tria de media sarcia
sub pena librarum viginti quinque pro quolibet deffi.
Sparcinas iiii duas de mora et duas de media sarcia sub
pena librarum
Amatem unum novum sub pena librarum decc Janue
Magistras duas una de mora et alia de media sarcia sub
pena librarum ducentarum Jan. pro qualibet deffi.
Bonetas duas una de mora. et alia de media sarcia sub
pena librarum centum pro qualibet deffi.
Antenas duas bonas carrezatas pro respectu sub pena librarum
quinquaginta Jan.
Calle unum de medio sub pena librarum decc Jan.
Homines sexaginta inter quos sit balistarii boni et
sufficientes cum eorum armis et balistis decc. Marinarii
mi iiii famuli xvi sub pena librarum quinquaginta Janue
pro quolibet deffi.
Coiratias ceruclerias collaria et paucxia tot quot est
numerus dictorum marinariorum et famulorum sub pena soldorum
viginti Jan. pro quolibet et qualibet defficiente
Balista tot quot est dimidia dictorum balistariorum sub pe
na florenorum duorum auri pro qualibet deffi.
Scretonorum cape xvi inter quas sit tercia pars de soldatis
sub pena florenorum duorum auri pro qualibet capa
Laceas longas m v sub pena soldorum quinque pro qualibet

Lanciarum goasculitarum duodenas decc sub pena soldorum
quadraginta Jan. pro qualibet duodena defficiente
Et in casu quo iret in Fiandria cum rebus subtilibus habeat
ultra summam predictam balistarios bonos et sufficientes
cum eorum armis et balistis decc sub pena librarum quinquaginta
pro quolibet deffi.
In cocha non naue ligno pamfilo seu alio vase navigabili
de portata minarum quinque milium in sexmilibus sit et esse
debeant ancore sarcia vella antene homines balistarii et
arma subscripta videlicet
Arbores boni et sufficientes cum suis antenis bonis et
sufficientibus
Ancore xi bone et sufficientes de catarata sufficienti
sub pena librarum quinquaginta pro qualibet deffi.
Agumine xii silicet quinque de mora tres pro afferrado et iiii de
de media sarcia sub pena librarum quinquaginta pro qualibet deffi.
Procxia iiii duo de mora et duo de media sarcia sub pena
librarum viginti quinque pro quolibet deffi.
Sparcine iiii silicet due nove et due de media sarcia sub pe
na librarum duodecim pro qualibet deffi.
Amante unum novum sub pena librarum decc Jan.
Magistre due silicet una nova et alia de media sarcia sub pena
librarum centum pro qualibet deffi.
Antene due bone et sufficientes carrezate pro respectu
sub pena librarum viginti quinque Jan. pro qualibet deffi.
Calle unum de medio sub pena librarum decc Jan.
Homines quinquaginta duo inter quos sit balistarii boni et
sufficientes cum eorum armis et balistis octo. Marinarii
mi famuli xiiii sub pena librarum quinquaginta Janorum pro quo
libet defficiente
Coiratie ceruclerie collaria et paucxie tot quot est numerus
dictorum marinariorum et famulorum sub pena soldorum viginti
Jan. pro quolibet et qualibus deffi.
Balista tot quot est dimidia dictorum balistariorum sub pena
librarum quinque Jan. pro qualibet deffi.
Scretonorum cape duodecim inter quas sit cape tres de

ſoldatis quinqȝ de aſcario ⁊ tres de ferro ſub pena
librarum qnqȝ Jan. p qualibȝ deffi.
Lancee longe m^ta ſub pena ſoldorum qnqȝ Janorum p qua
libȝ defficiente
Lance goaſculte duodene decē ſub pena ſoldorum m^ta
pro qualibet duodena defficiente
Et in caſu quo aliqua nauis ex dictis portatis veet uel
nauigaret ad ptes ſtadiie cu rebus ſubtilibȝ teneatur
patronus illius nauigij hēre ultra ſuma ſupdictam bali
ſtarios bonos ⁊ ſufficientes duodeci cu eorum armis
⁊ baliſtis bonis ⁊ ſufficientibus ſub pena librarum qnq^a
ginta Jan. p quolibȝ defficiente
In qualibȝ uero cocha naue ligno paſilo ſeu aliq^o alio vaſe
nauigabili portate minarum quattuormiliu i qnqȝ milib;
ſit ⁊ eſſe debeant ancore ſarcia uella antene hoīes ba
liſtarij ⁊ arma Inſraſcripta vȝ
Ancore decē ſ una de cant noueȝ alia de cant vij^tes

Agumenas vndeci ſ qnqȝ de mora tres p aſſtrado et
tres de media ſarcia ſub pena librarum m^ta Janorum p qualibȝ
defficiente
Procxia tria ⁊ ſparcine tres de mora ⁊ una de media ſar
cia ſub pena libr̃ duodeci p qualibȝ deff.
Amante unu nouu ſub pena librarum quiqȝ Janorum
Magiſtras duas ſ una noua ⁊ alia de media ſarcia ⁊ plus
ſub pena libr̃ centuȝ Janorum p qualibȝ deff.
Bonetas duas una noua, ⁊ alia de media ſarcia ſub pe
na librarum qnquagīti Jan. p qualibȝ defficiente
Antenas duas bonas carrezatas p reſpectu ⁊ unu caſſe
de medio boni ſub pena librarum uigītiqnqȝ Jan. p q^alibȝ deff.
Hoīes quadragītaquiqȝ inter quos ſit baliſtarij boni et
ſufficientes ſepte q hēant baliſtas ſuas bonas cu eorum
armis bonis ⁊ ſufficientibus
Marinarij n^o q^e famuli xij^tes ſub pena p q^alibȝ hoīe deff.
librarum quinquagīta Janorum

Coirane cernelerie collaria paucxia tot q^t eſt nūs dictorum
marinariorum ⁊ famulorum ſub pena p quolibȝ ⁊ qualibet
defficiente ſoldorum uigīti Jan.
Baliſta tot q^t eſt dimidia dictorum baliſtariorum ſub pena flo
renorum duorum auri p quolibet
Beretonorum cape decē illis bonitatis cuius ſit illa coīs ſub
pena florenorum duorum p qualibȝ capa int^e q^s ſit tcia ps de
ſoldatis
Lance longe trigīta ſub pena ſoldorum qnqȝ pro qualibet
defficiente
Lance goaſculte duodene octo ſub pena ſoldorum quadragīta
p qualibȝ duodena defficiente
Et in caſu quo aliqua nauis uel aliqd aliud uas ex dictis
portatis veet uel nauigaret ad ptes ſtadiie tuc et eo caſu
teneatur patronus illius nauigij ituri ad dictas ptes
hēre in dicto nauigio ultra ſuma pdictam baliſtarios ſepteȝ
bonos ⁊ ſufficientes cu duabus baliſtis ⁊ cu eorum ar
mis bonis et ſufficientibus ſub pena librarum qnquagīta Jan
pro quolibȝ baliſtario defficiente du dctȝ uas hēat tan
ta ſubtilleȝ ⁊ no alio modo
In naue uero ligno uel paſilo ⁊ quolibȝ alio uaſſe naui
gabili de portata minarum triumiliu i quattuor milibus
ſint ⁊ eſſe debeant ſulnimeta ſubſcpta
Ancore bone ⁊ ſufficientes ſcdȝ capacitate nauigij ſex
ſub pena libr̃ uigītiqnqȝ Jan. p qualibȝ defficiente
Agumene ſepte inter quas ſint due de mora due p aſſtra
do ⁊ tres de media ſarcia ſub pena librarum uigītiqnqȝ pro
quallibȝ defficiente
Procxia duo unu de mora aliud de media ſarcia ſub pena
libr̃ decē Jan. p quolibȝ defficiente
Sparcine due una de mora alia de media ſarcia ſub pe
na libr̃ deceȝ p qualibȝ defficiente
Magiſtre due una bona alia de media ſarcia ſub pena
librarum decē p qualibȝ defficiente
Antene peciorum triu p reſpectu ſub pena librarum decē
Hoīes n^o q^e int^e quos ſit baliſtarij boni ⁊ ſufficientes

iiij^or marinarij quindecim famuli ſex ſub pena libr(arum) uiginti quinque
p(ro) quolibet defficiente
Coiratie n(umer)o ceruelerie n(umer)o collaria n(umer)o paueſe n(umer)o ſub pena
ſoldoru(m) uiginti Jan(ue) p(ro) quolibet et qualibet deff(iciente)
Baliſta tria bona et ſufficientia ſub pena libr(arum) triu(m) Jan(ue) p(ro)
quolibet defficiente
Verretonor(um) capſe quinque int(er) que maior poſſit de aſario uel
ſoldatis ſub pena libr(arum) triu(m) Jan(ue) p(ro) qualibet defficiente
Lancee longe n(umer)o ſub pena ſoldor(um) quinque p(ro) qualibet deff(iciente)
Lancee cum aſcuete duodene iiij^or ſub pena libr(arum) duaru(m) pro
qualibet duodena deff(iciente)
Et in cau quo aliqua nauis lignu(m) paſſilum uel aliq(uo)d
aliud uas nauigabile de portat(a) ſupradicta uel ab ptes ſta
dic ſit et eſſe debeat in dicto uaſe ultra res dicte et
furnimeta p(re)dicta baliſtarij boni et ſufficientes iiij^or cum
ſuis armis et baliſtis ſub pena libr(arum) uiginti quinque Janor(um)
pro quolibet defficiente et ultra antene due p(ro) reſpectu
carrizate ſub pena libr(arum) uiginti quinque Janor(um)
Et in caſu quo uas aliq(uo)d eſſet latinu(m) de duobus arbor(ibus)
ſit uel latera int(er) q(ue) ſit unu(m) bonu(m) et alia de media ſtrecia (com)pu
tata mezana

lxv

De hys que receſſerunt de portu Janue abſque eo q(uod) fuerint cercati

Statuimus et ordinamus q(uod) omnes et ſinguli patroni
quarumcumque cocharum et quarumcumque lignor(um) ſeu paſſilor(um) h(ab)eat
et h(ab)ere debeant in eius nauigio arbore bonu(m) et ſuffici
ente cu(m) duabus anthenis ſub pena libr(arum) centu(m) uſq(ue)
in quinquaginta arbitrio offi(cii) gazarie et no(n) audeat uel
p(re)ſumat de portu Jan(ue) uel diſtrictu ſeparare cu(m) aliq(uo) naui
gio de portat(a) p(er) capitula ordinat(a) n(isi) p(ri)us fecerint cercari d(i)c(tu)m
nauigium p(er) cercatores d(i)c(t)i offi(cii) deputatos ad inquirend(um)
ſi in dicto nauigio ſunt dicte arma et alia neceſſaria
put p(er) dicta capitula ſunt ſpecificata
Quilibet uo patronus ſeu eius ſcriba debeat ſe p(re)ſe
tare cora(m) dicto offi(ci)o ad denunciandum p(ro)ut ſe expedire
uult ad hoc ut d(i)c(tu)m offi(ciu)m poſſit mittere ſuos cerca

tores ad ingredu(m)

tores ad ingredum arbore et alia neceſſaria ſui nauigij
ſub pena libr(arum) quinquaginta Jan(ue)
Et quicumque accuſabit aliquem (con)facientem in aliq(uo) ſupradictis
h(ab)eat quartam partem (con)dempnationis et tenebit(ur) ſecretus
Quam aut(em) patroni nauigior(um) portatar(um) illar(um) de qibus
i(n) capitulo poſſito ſub xx^o. Quod aliquis no(n) extrahat de
Jan(ua) nauigium in q(uo) no(n) ſit inſcripta furnimeta ſui uel metio h(ab)ue
rit apotixia expedicionis a ſcriba offi(cii) gazarie uel ligat
tue et eo cau q(uod) fecerit obſeruauerit et h(ab)uerit omnia (con)tenta
in dicto capitulo. Ita q(uod) aliqua p(ro) no(n) poſſit poſtea (contra) eos aliqua
occaxione h(ab)ere regreſſum nec p(ro)cedi p(er) d(i)c(tu)m offi(ciu)m

lxvi

Quod ſclaui ſup(er) nauigium no(n) leuentur

Statuimus et ordinamus q(uod) aliquis patronus alicuius galee
de romania uel ſiria armate ad tres remos ad banchum cuiuſ
cumque (con)dicionis exiſtat no(n) audeat uel p(re)ſumat i(n) aliqua mondi
parte ſup(er) ipa galea leuare aliquos ſclauum uel ſclaua(m) ca(usa) eos
adducendi uel portandi ab inſula cipri citra ſub pena libr(arum)
uiginti quinque Jan(ue) p(ro) quolibet uel qualibet aducto uel portato (contra)
forma(m) p(re)dicta(m) et ſi quis ſcriba comittus uel officiales dicte galee
in ipa poſuerint uel poni aut honerari fecerint aliquem
uel aliqua(m) ſclauum uel ſclaua(m) ſine licentia patroni incidat
in penam libr(arum) uiginti quinque Jan(ue)
Poſſit tn dictus patronus no(n) obſtantibus ſupradictis in dicta eius
galea leuare et portare cuilibet mercatori ſecu(m) ueniendi
ſclauum unu(m) tantum que ipe mercator ducere poſſit p(ro) famulo
In nauigijs uo nauigantibus cu(m) ſclauis p(er) partes mondi diuiſis
aliquis patronus Januenſis uel q(ui) p(ro) Januen(ſi) diſtrigat(ur) uel q(ui)
b(e)n(e)ficio Januen(ſium) gaudeat i(n) aliqua mondi parte cuiuſcumque (con)dici
onis et ſtatus exiſtat no(n) audeat uel p(re)ſumat mo(do) aliquo
q(ui) dici uel excogitari poſſit i(n) aliqua mondi parte honerare pone(re)
uel ſecum ducere in dicto uaſe uel portare ſclauos uel
ſclauas ultra numerum infraſcriptum ſub pena libr(arum) ccc Janor(um)
pro quolibet ſclauo uel ſclaua honerato poſſito uel aducto
ultra dictum numerum p(er) ipſis portantibus uel aducentibus ab inſula
tenendi partem romanie citra i(n) aliqua mondi parte et hoc no(n)

obſtante aliquo caplo ſtatuta ꝛ ordinameta i ꝯtrariu ꝯdicto
ſeu facto nūc aut ultra q̄ portari no pot eſt uti ꝟꝫ q̄a
patronus uaſſis uniꝰ copte cuiꝰ ꝯdicionis exiſtat poſt
et ei liceat ꝛ in dcto uaſſe portare ponere honerare et
ducere ſclauos uel ſclauas aut inter ſclauos ꝛ ſclauas
triginta ꝛ no ultra
Patronus uaſſis duaꝝ coptaꝝ poſſit et ei liceat i dicto
uaſſe honerare aduce ſclauos ꝛ ſclauas quadraginta in
qꝫ ꝛ no ultra
Patronus uaſſis triu coptaꝝ poſſit et ei liceat i dcto
ponere honerare uel aducere ſclauos uel ſclauas
ſexaginta ꝛ no ultra
Poſſit tn̄ dcti patroni ꝛ qlibꝫ coꝝ licet eleuare in
dctis coꝝ uaſſis cuilibꝫ mercatori nauiganti cu eis
ſine ſtipedio ſclauu unu maſculuꝫ q̄ no ꝯputet i nūo
ſupdcto abſqꝫ eo q̄ intelligat eos ppea in pena aliqua
incidiſſe
Saluo ꝛ reſeruato q̄ qlibꝫ patronus cuiuſcuqꝫ uaſſis na
uigabilis in q̄ no exiſtat aliqd ꝯdius honꝰ excepto ſaſſe
ꝛ ſaburra q̄ ꝛ q̄ p honere no habeant poſſit ꝛ ei liceat
in dcto cius uaſſe ponere honerare portare ꝛ adducere
tantā q̄titate dctoꝝ ſclauoꝝ ꝛ ſclauaꝝ de q̄ta eidꝫ
patrono meliꝰ uidebit ꝛ placebit ꝛ ipos ꝛ ipas ponere
uel adduce in quacuqꝫ modi pte ſibi uidebit ꝛ placuerit
abſqꝫ eo q̄ intelligatur ipꝫ patnuꝫ ob hoc i pena aliqua
incidiſſe
Teneatur aut ꝛ debeat offꝫ gazarie ſub pena ſindi
camenti in aduentu cuiuſlibꝫ nauigij defferentis ſcla
uos uel ſclauas mittere ad dctꝫ nauigiu ꝛ diligente
inquiſicioꝫ facere de pdctis   Et ſi inuenerit aliquo
patronu ꝯfeciſſe in pdctis uel aliquo pdctoꝝ ꝯtrafecit
ꝛ ꝯtrafaciēti teneatur ꝛ debeat ipos patnos i penas ſup
declaratas

Lxvii

De queſtionibus inter patronos et fideiubſores marinarioꝝ

Statuimus ꝛ ordinamus q̄ fideiubſores marina

rioꝝ ſocioꝝ ꝛ alioꝝ ſtipediarioꝝ cuiuſcuqꝫ ꝯdicionis exi
ſtat teneant ꝛ obligati ſint dctis patronis ſolu de illa
et tanta peccunia q̄titate quanta ꝛ q̄ ſibi fuerit mutu
ata in ciuitate Jan ſiu in eo loco ubi marinarij ſocij et
ſtipediarij pdcti ſe ꝯcordauerit de qua ſilicet q̄titate dcti
fideiubſores dctis patronis ſep obligati ſint donec per
ipos marinarios ſocios ꝛ ſtipediarios fuerit obſuata
omia pmiſſa p ipos i cartulario ſcribe nauigij in quo na
uigio dcti ſtipendiarij nauigare debebunt
Et p pdcta q̄titate i Janua mutuata ꝛ ad racōe de duob
tcia ſi p ipos marinarios fuerit ꝯfactu dcti fideiubſores
poſſit ſep aſtringi p patronos ꝛ pcuratores coꝝ donec
p pncipales fuerit obſuata pmiſſa in cartulario dcti
nauigij no obſtante aliqua obligatioe q̄ fuiſſet fcta p
ipos fideiubſores in cartulario dcti nauigij   Et itē
ꝯat omē alio caplo huic ꝯrio derogatu expſſe

[…]viii

De ordīe ballaꝝ et mercīu obligataꝝ galleis nauigaturis

Statuimꝰ ꝛ ordinamus q̄ balle panī ꝛ merces
de qbus infra expſſe dicetur ſint ꝛ eſſe ac remanere
debeant obligate galeis de romania tā eundo q̄ redeundo
que balle fiat ut ſub p ordine exprimetur ꝟꝫ

Chaloni pecie ſepte	Ballaꝫ una
Beorais pecie ſepte	Ballaꝫ una
Bruges pecie ſepteꝫ	Ballaꝫ una
Maliges pecie ſepte	Ballaꝫ una
Tornai pecie ſex	Ballaꝫ una
Nouaraſti pecie ſex	Ballaꝫ una
Pauexij ul cant ij ꝛ ml	
pecie ſex	Ballaꝫ una
Saye de bruges pecie octo	Ballaꝫ una
Saye de cam pecie ſex	Ballaꝫ una
Scarlate fine pecie ſex	Ballaꝫ una
Carcaſona pecie octo	Ballaꝫ una
Beſſes pecie octo	Ballaꝫ una

Cadi pecie septe	Ballaz una
Stameti ul cant ij	Ba
c° m pecie sex	Ballaz una
Cotrai pecie septe	Ballaz una
Borselle mag pecie septe	Ballaz unaz
Boselluni pecie septez	Ballaz unaz
Buoli oputata uolia i q̄	
erit uoliat pecie decez	Ballaz unaz
Roam pecie decez	Ballaz una
Hirum pecie octo	Ballaz una
Odonarda pecie octo	Ballaz una
Valentines pecie noue	Ballaz una
Leuces pecie octo	Ballaz unaz
Parisini pecie septez	Ballaz una
Sindonis pecie octo	Ballaz una
Lingoa de ocha pecie octo	Ballaz una
Bernai pecie octo	Ballaz una
Populengi pecie decez	Ballaz unaz

Camme pecio libr xiij uel ab inde infra pe vij balla una
Medie lane pecie xi ballaz una
Alij pani de media lana pecie septe balla una
Floretum uel cant ij c° xl balla una
Pani de mocia pecie vij cu dimidia ballaz una
Pani de anglia in latitudine parmorū teni usq̄ i iij ad
racioe de qualibz pecia cane xij pecie xiij ballaz una
Et si deti pani fuerit i torsellis ⁊ no i balla soluat nolia
pro media pecia ⁊ no ultra
Ite telle Ite cendati Ite stamegno Ite peliparie cuiu
cunqz manerici Ite safranu Ite ambra Ite coralli Ite
argentu ⁊ aurum
In reditu uo de romania Ian
Species cuiuscuqz manerici Focharia Bocasini cota
cuiuscuqz manerici panni de auro Cendati uai cemeli
in Letiere Bracille Lacca endego incensu cera cuiu
cuqz manerici aurum ⁊ argentu Perle et
lapides pciosi

lxviii **De manifestando ueraz portataz nauigiorum**

Statuimus ⁊ ordinamus Qd omes ⁊ singuli pa
troni seu coductores nauiū cocharum panfilorū uel galearū
seu quorucuqz nauigioru que sint de portata seu capaci
tate minaru duarumiliu ⁊ ab inde supra qui ⁊ que sūt
uel p tpe futuro fuerit i portu Ian uolentes exire seu nau
gare de deto portu causa eundi uel nauigandi ad quascunqz
mundi ptes teneatur ⁊ debeat anteq de deto portu recedat
uel uelificet dicere et manifestare cercatoribus uel scru
toribus deti offiçij uix3 ⁊ ueraz portataz ipoꝝ nauigioꝝ
⁊ in casu quo aliqs ad hec otrafecerit incidat i penam
soldoꝝ duoꝝ p qualibz mina usqz ad quatitate de qua suu
nauigiu esset de maiori portata seu capacitate qua no dixi
sset uel no manifestasset cercatoribus supdictis
Saluo ⁊ sane intellecto qd quatus usqz in qnqz p cento
portate seu capacitate ipoꝝ nauigioꝝ no intelligatur
dctos patronos seu oductores uel aliqm ipoꝝ ofecisse
nec in dictaz pena incidisse. ymo qcuqz de maiori qtitate
ofecerit incidat in pena supdictaz ita ⁊ tale qd qcuqz
ut s ofecerit no possit gaudere beneficio sui ōpensatioe
dictoꝝ qnqz p c° ymo intelligat esse odepnatus in dictis
soldis duobus p qualibz mina usqz ad tanta quantitate
de quanta nauigiu suu esset de maiori portata uel capa
citate ⁊ que pena tale diuidat ⁊ aplicet vz quar
ta pars illi qui accusauerit uel denunciauerit dicto
offo aliqm oficientē ⁊ residuu dete pene sit dicti
offiçij etia sane intelligat qd ipe patronus q ofecisset
no possit otribuere cu suis participibus pena qua pro
dicta causa soluisset uel soluere deberet ymo ipe ppus
ipaz pena soluere teneatur de suo ppria.

lxix **Qd alicui scribe participi in nauigio non credatur**

Statuimus ⁊ ordinamus qd aliqs scribe cuiuscuqz
nauigij seu ligni q sit pticeps quoquomo in nauigio
aliquo no credatur nec eius dicto stetur ad istancia
patroni otra aliqm uel aliquos mercatores uel

marinarios nauigij pdcti, in reliqs aut remaneat et
adhibeatur dcto scribe fides put solitu fuit et est
no obstantibus pdictis

Q aliquis se non inmisceat nec societatem faciat cum aliquo saraceno

Lxxi Statuimus et ordinamus q aliqs Januen ciuitatis Jan uel districtus uel q p Jan distringat uel
appellet cuiuscuq conditiois existat no audeat uel psumat mo aliquo q dici uel excogitari possit p se uel iu
posita p p eo se asociare cu aliq saraceno dno ul recto
re mercatore uel aliquo alio de pgenie ipo cuiuscuq
conditiois et status existat de uel in aliquo nauigio
uel occaxe ipi uel in eo pticipare p aliqua pte cu aliq
ex pdictis recolligendo seu associando aliquem ex eis in
aliquo nauigio dicti Januen uel q p Januen distrigat
p aliqua pte uel se recolligere uel associare in aliquo
nauigio alicui ipo saracenor p aliqua pte Et hoc
sub pena ualimenti dcti nauigij auferenda p dctm officium
contrafacienti quolib et qualib uice
Pro qua pena intelligat fore obligata omia bona dcti
talis contrafacientis habita et hnda et no omia bona secu
ritatu pstitar p ipis et ipe securitates dcto offo ga
zarie de qua pena nichil diminuat n diminui possit
et ualeat aliam pena ipone put eidem melius uidebit
arbitrio ipi et ipam pena exigere
Aliquis aut patronus Januen et q p Januen distri
gatur uel appellet cuiuscuq uasis nauigabil existat
no audeat uel psumat modo aliquo uel ingenio qui
dici uel excogitari possit leuare onerare seu leuari
uel onerari facere uel pmittere sup dcto uase aliquem
saracenu n etia aliqua alicui ipo merce cuiuscunq
conditiois seu mancrici existat in aliquo loco uel terris
dcto saracenor ca ipm uel ipam defferendi seu ipas
defferri faciendi sup dcto uase de loco ad locu et terra
dcto saracenor et etia xpor et excepto abaxiatore

soldanu uel nunciu seu licentia et mandato illustris dni duc
et consilij Januen seu dni potestatis uel capitanei cipri et
sui consilij uel consul alexandrie uel consulis sibilie et sui
consilij Sub pena libr duar millium Januinor p quolib
uasse seu nauigio unius coperte et libr quattuor milium
Janor p quolib uase seu nauigio duar copertar et libr
sex milium Jan p quolib uase seu nauigio triu copertar
auferenda a quolib contrafaciente et qualib uice qua contrafe
cerit sine aliqua diminuce ymo possit sup dctm offm aliam
pena ipone put eide uidebit arbitrio suo et ipam exigere
Aliquis aut mercator Jan seu q p Januen distrigat
uel appellet cuiuscuq condiciois existat p se ul alia p se
no audeat uel psumat mo aliq dici uel excogitari pos
sit accipe uel recipe ab aliq ex supdctis saracenis ali
qua acomendacione mutuu uel depositum uel societatem
contrahere cu eo uel alteri cuiuscuq gnis contractum facere
uel iure tam monete q alteri cuiuscuq rei mercimonij
uel alteri cuiuscuq mercis cuiuscuq condictiois existat
p ipis acomendac societate mutuo uel deposito uel quo
lib alio qd peederet ex quocuq alio contu extrahendis
et secu defferendis de aliquo loco uel tra dcto saracc
noru ad aliquas mondi ptes causa mercandi et negociandi
uel alteri cuiuscuq occ faciendi de ipis et eo ipis acom
daciode societate mutuo uel deposito et alijs pdictis uel
etia quacuq alia rac occ ul ca q dici uel excogitari
possit de iure uel de facto sub pena tocius eius de quo di
ctus mercator se sociasset uel miscuisset cu dictis
saracenis uel aliquo ex eis occaxioibus supdctis uel
aliqua ex eis et in casu quo dctm offm no esset plene
informatum de supdcta societate seu inmixioe ul inmisti
one sit in arbitrio uoluntate et electioe dcti officij
ponere illam pena de q eidem melius uidebit
Sit tn licitu cuicuq mercatori uel alij cuicunq
p Januen uel que p Januen distrigat uel appelletur
cu dictis saracenis uel alto ipo in terris et locis
coru toto tpe quo dictus mercator in illis steterit

et mora fecerit mercari negociari iplicare uendere et
alienare — et omnia demum facere occare pdicta put eidem mercato
ri melius uidebit — et placuerit du tn no audeat uel psumat
dcus mercator recede de dctis locis uel terris q i pmo
fuerit in concordio cu dctis saracenis — et sic cu ipis uel
altero ipor expedivert — et se absolverit — et quietaverit de
omnibus hijs q cu eis uel alto illor facere habuisset qmo
cuqz — et qualecumqz occa pdictis uel aliq ex eis sub pena
predicta
Salvo — et resuato no obstantibus supdctis q pdcta locu
no heant nec se extendant ad ptes maris maioris / Sal
va — et reservato no obstatibus supdctis si aliqua p Janu
ensiu uel q p Januen distrigat uel appellet q hic retro se
immiscuisset uel sociasset uel facere habuisset — et ad pns
facere haberet cu dctis saracenis uel aliquo ex eis occasi
onibus — dctis uel aliqua earu uel aliqua alia que
dici uel excogitari possit / teneatur — et debeat facere — et cura
re ita — et tale q i annos duos pxie venturos a die publi
catiois pntium caplor se expediverit — et expedicta sic a
dctis saracenis — et cu ipis uel alto ipor ad fine puenerit
de omnibus supdctis sub pena pdcta
Quar omniu supdctar penar quarta ps sit accusatoris
— et tenebit puatis — et alia quarta ps offij gazarie — et reliqua
dimidia opis portus — et moduli — et depictis mittat — ordis
p ciuitatez Janue i locis qsuetis — et spalr i bancis qui
ter silicet in anno

lxxii
De favore et auxilio dado offo gazarie

Statuimus — et ordinamus q dns potestas Jan
cunqz iudices offales — et curia — et quicuqz alij magistra
tus rectores — et offales pntes — et futuri atqz p singu
lares ciuitat Jan riparar et toci districtus i quacuqz
mondi pte existat pcise teneant — et debeant ad reqxitoez
— et mandatuz dcti offij gazarie siu orcten siu i scriptis
semp — quociens fuerit reqxiti eide offo dare et
pstare pronte ac cu effectu auxiliuz qsiliu favorez

et forcia ipor ad dctz offz bn — et uirilr faciendu exerce
du — et exequenduz in oibus — et etia attendere et obsuare
atqz execucioi mandare omia — et singla q p ipz offz fcta
tractata — et ordinata fuerit aliqua alegatioe excusatioe
uel oppositioe i qtriuz penitus no admissa / no obstante
aliquo caplo statuto — et ordinamento orie qdito uel qdedo
quacuqz ubor qnali uel spali ligatioe ligato etia si i co
ntineretur aliq aliquo caplo no obnte

lxxiii
De non navigando naves catalanas uel castellanas

Statuim — et ordinam q aliqua p Januen seu q p
Januen distrigat dicat uel appelletur se q gaudeat
aliquo pvilegio bnficio uel immunitate Januen no audeat
nec psumat p se uel aliu pala uel secrete seu alio qsus
collore qsito in aliqua mondi pte emere naulizare seu
conducere aliqua navi cocha seu aliquod aliud vas na
vigabile alicuis castellani seu alicuis alti nacionis
a terris — et dictioe regis aragonu ult usqz occidens
nec ipa navigia emere / Salvo si p maiori pte essent
armata Januensibus et etia sup ipis navigare seu mer
ces ponere uel honerare navigando ipa navigia ultra insu
la sicilie usqz oriens sub penis israscptis vz pro
quolibz naulizatore seu conductore uel navigante seu eme
te florenor qngentor auri boni — et iusti ponderis / et
ultra uigintiqnqz p cent valoris mercium — et raubar bone
ratar — et portatar sup ipis navigijs h foraz pntis capli
Quar penar quarta ps sit accusatoris — et reliq
tres quarte ptes applicent operi portus — et moduli
ciuitatis Janue. Et pdicta locu no heant i navigijs
ia naulizatis seu qductis

lxxiiii
De naves in districtu Janue per extraneos qstruantur

Statuim deuetamus decernim — et firmamus
q aliq p extnea uel alia alicuiuscuqz qdictois existat
no oriunda no nata in Jan uel districtu ul i aliqua mondi
pte que p magistractu Janue distrigat no possit audeat

vel p[re]sumat intra dict[o]s confines construere seu constru[i] facere vel i[n] mari ponere vel varare vel varari facere vel ad hec dare favore[m] consiliu[m] vel iuvamen aliqua navi galea aut aliqua alia vasa apta ad piratica[m] exercendam nec ea vel aliqua eorum emere p[er] se vel aliu[m] quoquomodo aut alio quocumque titulo in se acquirere vel h[abe]re sub pena p[er]dictionis eius moi navis galee vel vasis unius vel plurium que sint vel sint ipso facto effecta comunis. Et ultra sub pena a libris mille usque i[n] duomilia Jan[ue] arbitrio d[omi]ni ducis et consilii nec insup[er] aliquis civis vel districtualis possit vendere alienare vel aliquo titulo necessario i[n] aliu[m] trasferre non oriundu[m] et non natu[m] i[n] Jan[ua] et districtu aliqua navim galea[m] seu seu navigabillia vassa apta ad piratica[m] exercendam sub eadem pena

lxv° Q[uod] patroni non portent debitores sibi denuntiatos

Statuimus et ordinamus q[uod] quicumque patroni quorumcumque navigiorum quibus denunciatum fuerit p[er] aliquos magistros q[uod] portare non debeant aliquos debitores sibi debentes aliquibus de quibus eisdem patronis fuerit denunciatum teneant obedire et non elevare illum vel illos de quibus eisde[m] patronis fuerit denunciatum. Sub pena solvendi seu satisfaciendi illis de quibus fuerit eisdem de illis denunciatum recipere debere illud quod dicti debitores debent seu tenent seu declarati fuerint dare debere illis ad quorum instancia[m] fuerit dictus patronus denunciatus. Et p[re]dicta locum h[abe]re intelligat[ur] si et q[ua]n[do] eisdem patronis denunciatum fuerit ante per duos dies quam incipiant navigare

lxvi N[e] ferratores cercatores et similes navigiorum habeant aliquid ab aliquo ultra salarium ordinatum

Statuimus et ordinamus q[uod] duo officiales super ingrendo ferrando vel mensurando navigia qui electi sunt vel imposterum eligentur non audeant vel p[re]sumant possint vel debeant modo aliquo vel

ingenio q[uod] dici vel excogitari possit aliqualiter publice vel occulte p[er] se ipsos vel interpositam p[er]sonam p[ro] eis petere habere vel in aliquo quovis colore q[ue]sito recipere ab aliquo patrono d[omi]no scriba vel participe alicuius navis galee ligni vel panfili vel alicuius alterius vasis navigabilis vel ab aliqua alia p[er]sona p[ro] eis aliqua[m] q[uan]titatem pecunie seu rerum magna[m] vel p[ar]va[m]. Sive aliquod donum tributum vel maniaria alic[ui]us rationis g[ra]cia vel consuetudine occax[ione] dicti eorum officii vel alia aliqua racione vel occax[ione] dicto eorum officio durante vel et aliqua p[ro]missione de eisdem dando aliqua[m] pecunie q[uan]titate[m] donum tributum vel maniaria recipere ymo solum dicti officiales sint et remaneant taciti et contenti de ipsorum p[ro]missione et sallario quam et quod h[abe]nt anno singulo ab officio gazarie quod est de florenis quinquaginta auri p[ro] quolibet computatis quibuscumque avariis barcharum p[ro] eos fiendis
Ultra quod salarium eis non liceat quod h[abe]re sub pena dupli tocius eius q[uo]d contra p[rese]ntem ordinem habuissent vel recepissent et ultra restituendi receptum. Que pena quod receptum dicto officio gazarie insolidum applicet[ur] et ultra q[uod] dicti officiales vel q[ui] ex eis contrafecisse reperiet[ur] seu reperietur p[re]dictis in aliquo a dicto officio omnino removeant[ur] et privari debeant seu debeat de p[rese]nti p[er] officium gazarie
Teneant[ur] insup[er] et debeant quicumque electi fuerint ad p[re]dictum officium ferrandi q[ua]ciciens electi fuerint cora[m] dicto officio comparere et iurare ad s[an]cta dei evangelia tactis corporaliter scripturis ipsorum officium b[e]n[e] propter legaliter fideliter exercere ac attendere p[re]dicta omnia et effectualiter observare omni prorsus malignitate et fraude cessante remoto odio amore timore p[re]cio p[re]cibus et parentella ac de p[re]dictis omnibus et singulis cavere cora[m] dicto officio gazarie et in actis curie ipsius de florenis auri ducentis p[ro] quolibet ipsorum
tenea[tur] Et scribe officii gazarie p[re]dicta omnia et singula vel legere et declarare dictis duobus officialibus sic electis antequam eorum officium incipiant exercere et ab eis iuramentum p[ro]missiones et satisdationes recipere p[re]dictas

Lxvii **Quod nauigia nō bn̄ ferrata ferret˜ de nouo**

Statuimus et ordinamus quod aliqua nauigia
fuerint nimis bn̄ ferrata officiū ſup huiuſmodi
ferratioibus ɋſtitutuz poſſit et debeat illa eadē de no
uo ferrare uel facere ferrari no obſtate p̄ma ferratioe
Si qua uero ferrea fixa uel affigenda fuerint remota
de locis illius nauigy in quibus de nouo apponet˜ uel in
illis locis poſtea poſiti patronus talis nauigy incidat
ī pena libr̄ centū Jan̄ & ab inde ſup̄ uſq ī quingentas
arbitrio dcti offiy cuius pene quarta ps applicet˜ opi
portus & moduli reliq̄ue tres ptes applicentur
offo gazarie

Patronus aut cuiuslibz nauigy in portu Jan̄ exiſtentis
no poſſit nec debeat recedere de dcto portu cū eius
nauigio ſub pena pdcta applicanda ut s̄ niſi pus dictuz
nauigiū p ſe patrizatū fuerit p dctos ferratores et
inqxitores de nouo ferratū put ſupius ɋtinetur

**Quod ligno naufragato naucleriꝯ ingre-
zator ſcriba et ally ſtent cū patro-
no et mercatoribus**

Lxviii Statuimus & ordinamus quod quecūq ɋtingat
aliqua nauē cocha galeaz lignū uel quodlibz uas na
uigabile alicuius Januen ciuis uel diſtrictualis uel q
p ciuē uel diſtrictualē Janue appellet˜ / ſeu q bn̄ficio
Januen gaudeat naufragiū pati ſeu periclitari / nau
clerius ingrezator ſcriba ſubſcriba marinary ſocy fa
muli talis nauigy & ceti ſtipendiary & hoīes ibuſme
dcti nauigy paſſi naufragiū teneantur & debeāt
ſtare & manere cū dcto ſuo patrono & mercatoib3
dcti nauigy & no recedere ab ipis patro & merca
toribus ſin licentia & mandato patroni ad uiuādū
laborandūz ſe p uiribus circa cuaxioe & recupatioe
nauigy rerū & mercium mercatorꝝ exiſtenciū ſup
ipo / Si & ipi marinary & aly pnominati ad hoc
fuerint reqxiti p patronū & mercatores dicti
nauigy

Quem patronus teneat˜ & debeat ipis offalib3 ſiue ibu
ſine reqxitū ut s̄ dcē pdcta pſtare cibū & potū donec
ipos licētiauit & ultra ſoluere ſibi & cuilibz ipoꝝ
offaliū bn̄tiū ſoldū duplū3 eis q ſup ipo nauigio talli
hēre deberent uel p quo fuiſſent ſup ipo nauigio acor
datus pco tpre p quanto ipos retinere uoluerint
ad ſuitiū ipius patroni & mercatorꝝ quorꝝ eſſent
merces dcti nauigy & ad hoc ipis talibus offalib3
ſic retentis cautū ſit de hn̄do ſoldū duplū3 ut pmittit˜
cibū & potū3 ac alia neceſſaria eiſdē p tpre quo ſtete
rint ad ſuitiū dcti patroni & mercatorꝝ pdctorꝝ dcē
pdcta omēs & ſingle res & merces euaſe et recupa
te a dcto talli nauigio ſint et eſſe intelligāt˜ effectuali
obligate dcto patrono p ſolutioe & ſatiſdatioe dctorꝝ mari
nariorꝝ & offaliū3 retentorꝝ uſq ad integra ſolutioe3
creditorꝝ & expēſarꝝ cibi & pot & aliorꝝ neceſſariorū
orū pdctorꝝ

Si q aut ex dctis offalibus dcti tallis nauigy recederet
ſin licētia dcti ſui patroni uel pdcta no obſuauerint
habeantur et teneant˜ p fugitiuis dcti tall nauigy
p toto uiagio illo & ultra incurrat in pena librꝝ uiginti
quinq Jan̄ qlibz ex pdctis ɋfatienis pdct uel ea non
obſuans aplicata opi caſteleti ſin aliq diminutioe

Omē eciā3 pactū qd feceret dcti patronus et mercatores
cū pdctis offalib3 ſic retentis uel etiā omis alia pmiſ
ſio fcta uel q fieri modo aliquo diceret˜ dctis offalibus
p dctos patronū ſiu mercatores uel aliquē ipoꝝ ɋ ea q
ſup̄ ſcpta ſunt / ſint ipo iure nulla nec obſuari uel
attendi debeant . ymo ſint nullius efficatie et momenti
ac habeant˜ penitus p no fctis

Statuimus tn̄ & decernimus ad cautellaz dctorꝝ
offaliū3 & marinariorꝝ retentorꝝ quod omēs & ſingle
res & merces & rauba recupate et naula q inde pceſſerint
uel pcedere debuerit ſint ſibi obligate et effecte p ſoldū
& libra & ſoluant eis ī ſolidū quidquid pro inde habere
et recupare debuerint

Quod obligatio facta per patronum qui non habet sufficiens mandatum non obsit domino

Lxxviiii Statuimus et ordinamus quod si quis patronus navis cocche galee vel alterius ligni navigabilis non habens speciale in publico instrumento mandatum obligandi dominos vel participes quorum sunt portatores vel pro quibus sunt patroni et eorum bona quantocumque mutua cambia seu pecunia mutuata susceperint in necessitatibus seu rebus necessariis et oportunis dictis vasibus. Et obligaverint ultra valorem dictorum vasorum et naulorum percipiendorum expensis dictos dominos et eorum bona liceat pecunia conversa fuerit in necessitate vel utilitate dictorum vasorum quod propterea dicti domini et alia eorum bona preter dicta vassa et naulla non intelligantur in aliquo obligati vel obligata

De rebus in navi vel ligno positis devastatis emendandis

Lxxx Si quis autem posuerit aliquas res vel si positum fuerit in aliqua navi vel ligno coperto vel non aliter quam constitutum est in capitulo civis iam preter capsias et caubas de compagnis sentina marie seu alia causa de rebus illis que super copertas erunt jactus factus fuerit magistratus si inde ante sclamentatio facta fuerit totum dampnum per dominos vel participes navis vel ligni faciat civis quorum hec restituti fuerint non obstante alia conventione inde facta inter mercatores et participes navis vel ligni. Salvo si mercator per fortiam et contra voluntatem participum vel civis ignorantibus posuerit super coperta et de navi iactus fuerit factus non teneantur inde ipsi participes.

Si vero fuerit voluntate quorumdam participum ceteris prohibentibus qui prohibentes per testes vel consules qui fuerint ibi poterunt probare se prohibuisse non teneantur nec possint ullatenus conveniri. Et hoc intelligatur super rebus que fuerint scripte in cartulario navis.

De hiis vero que scripte non fuerint teneantur similiter participes si eis scientibus fuerint posite in navi et illi participes qui ignoraverint non teneantur emendare aliquid

Et si magistratus non observaverit ut est coram quo questio mota fuerit in libris decem Ianuinorum possit et debeat sindicari

Lxxxi Si quis posuerit aliquas res in navi vel ligno navigabili usque sentina canale vel altimorum vel alibi in navi et dampnum ei accederet ex putrefactione vel alio modo ex vitio navis tunc eius culpa teneatur magistratus per participes navis ei dampnum facere resarcire non obstante aliqua conventione qua inde fecerit mercatores cum participibus navis, alioquin debeat sindicari in libris decem Ianuinorum

De emendando iactum factum voluntate maioris partis mercatorum

Lxxxii Si quis posuerit pecuniam vel aliquas res in navi vel in ligno de quibus aliquid perditum fuerit quod inveniatur scriptum in cartulario navis vel ligni teneatur magistratus facere res perditas emendari per participes navis pro rata illud vero fiat si vitio coperte navis vel ligni carenarum sentine vel aliorum dampnum pecunie vel rebus acciderit, quod absque iuramento declaretur per fidem et legalitatem illius mercatoris qui fuerit passus dampnum usque in soldos quadraginta a soldis vero quadraginta usque in centum declaretur per ipsius sacramentum a soldis vero centum supra more solito fiat ut diffinatur

De iactu et avariis

Lxxxiii Si contingerit navi vel ligno aliquid iactum facere de rebus navis vel ligni vel facere avarias vel expensas aliquas aliqua occasione et maiori voluntati mercatorum placuerit vel aliorum quorum res que erunt in ipsa navi vel ligno facere iactum vel avarias seu expensas facere possit fieri talis iactus et ille avarie vel expense possint fieri. Ille vero iactus vel avarie emendentur per soldum et libram de here quod erit in ipsa navi vel ligno et de valimento ipsius navis vel ligni

De naufragiis naufragium pacientibus

lxiiii Statuimus et ordinamus si quod naufragium fuerit
naufragatum vel percusserit super saxum rupe vel terra, cum
patronus venerit cum mercatoribus ad pacta vel
composiciones aliqua quod non obstante composicione vel pactis
elligantur in Janua tres boni viri ad instancia mercato
rum vel maioris partis tamen numero debiti cumulo personarum
citato dicto patrono vel per eo parte legiptima datis utrique
confidentibus et suspectis
Qui si cognoverint potuisse relevari non fuisset destructum
ad instanciam mercatorum ut si suas merces potuissent
sine comodum eo casu dicta composicio facta inter eos firma sit
et habeat solida firmitate. Si vero cognoverint et
declaraverint dictum naufragium naufragatum etiam non destru
ctum non potuisse relevari, tunc dicta composicio sit nulla nul
liusque valoris et pro nulla habeatur, nec vigore talium pac
torum composicione vel conventione aliquis mercator possit
conveniri. Addito quod omnes et singuli magistratus Janue
et districtus ipsi patrono audientiam denegaverit dicto casu
sub pena sindicamenti.
Patronus autem officiales et marinarii dicti naufragii passi nau
fragium vel qui pati posse naufragium viderent teneantur et
debeant operari toto posse ad salutem dicti naufragii et merces
que in illo fuerint evadendas, ipsumque naufragium evadendum.
Et intelligatur sive tempore quo prestiterint operas ateriche
tas sic fuerant ante tempus dicti naufragii, et rerum
evadendarum et ante tempus dicti naufragii et bene merce
de de valore ligni et rerum et mercium evasarum.
Et si non observaverint predicta ipso facto incidant in pena
subscripta videlicet patronus a libris centum usque in quingentas,
scriba naucleri sive comitus a libris quinquaginta usque
in ducentas, socii quilibet et quilibet marinarius a libris
decem usque in viginti Janinorum arbitrio officii gazarie con
siderato valore naufragii ac rerum et mercium predictarum.

De consignando rerum honeratarum fi cienda per patronum

lxv Statuimus et ordinamus quod omnes et singuli
patroni navium galearum lignorum vel vasorum navigabilium
teneantur et debeant consignare mercatoribus res quas
honeraverint super navibus galeis lignis vel vasis quorum
fuerint patroni dumodo patrono de naulo fuerit inte
gre satisfactum vel solvere extimacionem rerum dumodo probet
fuisse honeratas in eo vasse per testes ydoneos, quantum
cumque non probetur eas fuisse consignatas patrinis vel eorum officialibus.
Ad que exequenda omnes et singuli magistratus ad nudam et
simplicem requisitionem agentis sine libello et pignore habi
in continenti absque aliqua comissione seu alia commissione
facienda bonis viris, teneantur et debeant committere
nisi de requirentis voluntate procederet.

De ligno reverso et facta ratione procu ratio patroni sit revocata.

lxvi Si patronus alicuius ligni sociorum vel participum
fuerit procurator reverso de viagio dicto ligno et facta dicti
naufragii ratione et mutato in eo ligno patrono, primus
patronus et procuratio prout sit et esse intelligatur revocata.
Salvo si dictus patronus et procurator non venisset sed remansisset
remansisset propter fruttia ligni quod venisset vel propter fruttia sociorum
et participum, quo casu duret procuratio donec fuerit reve
rsus ad locum unde recessit vel ubi sit socii vel participes.

De marinariis ad certum terminum capiendis

lxvii Si quis cuius bonis navim locaverit cepit vel conduxerit
marinarios et ad certum terminum sive viagium navem ascen
derit et alia forte coparaverit per mercede ea et precio
quo locati fuerint, teneantur et debeant sequi viagium
et complere usque ad terminum constitutum et exibere fruttia pro
mercede constituta non conductoris licentia remaneret vel
non ipse illos mandia subtraheret.
Si vero fuerint plures participes quorum quidem vendiderit
suas partes quidem alias retinuerint teneantur marinarii
qui tangunt eos qui tenuerint partes navis secundum eorum partes

et nimm remanere cu eis et corp de naue s̃uitia fac
alliy marinary fagentes eos q uendiderit remaneat
cu eis s̃z pte qua uendiderit — e faciat corp s̃uitia
— e altis naue qua forte emerint — n̄ eptor̄ licetia
remanerent uel n̄ eptores illis mandia subtraherent
q si nec allia nauii nec pte alteri naue emerit mari-
nary eo casu remaneat penes illu q naui retinuerint
At si mercator uoluerit q sui marinary in uendita
naui remaneat / sint obligati — e teneant eptori nisi
naue fuisset uendita saracenis
Si aut marinary sit accepti coit / — e coit paciscant
forte dumxio scitz loca — e p loca naue
Teneant similit marinary ormezare naui sup qua
uenerit i portu Jan̄ nec de illa descendere donec fecit
ormezata in uoluntate pticipu — e si qs corp ofecerit
— e pticipes lamentacionez fecerint / teneantur magi
stratus auferre ipi noie uindicte soldor̄ decē Janor̄
et de quato magratus accepit nichil reddat uel
reddi faciat ullo modo
Si qs aut ex marinary s decessisset ante festz mediu
maguz habeat sold media pte oducti Si uo deces-
serit post festz mediu magui totu odactu plenarie
consequatur

Finitur offitiuz uel capl̃or
gazarie deo grãs amen

De baylia offity gazarie in i
De non imponendo gallea n̄ ut infra in ii
Qd qualibet gallea antequ nauiget caueat ut i in
Qd in qualibet gallea itura i romaniaz syria sit ret in iii
Qd mercatores nauigantes p se et uno famulo possit ret in iiii
De spatys gallear̄ que remaneat expedicta ret in
Qd in qualibz gallea sit biscotuz tant in in
De portadis sup galleis una uel duab9 uegetib9 aq ret in
Qd qualibz gallea hēat tria ferra marcata in
De non extrahendo galleaz non ferrataz in v
De non ponendo in scandolario merces panatica ret in
De dando in septis noia mercator̄ et de electioe ret in
Qd patroni deponat et mādatis capitanei obediant in
De inqxitioe gallear̄ in portuuenere fienda in vi
Qd patroni non possit debitores offy gazarie in
Qd patroni det in septis offitio mercatores in
Qd mercatores fatiat scribi defectus gallear̄ in
De deposito libr̄ ducentar̄ fiendo p patronuz in vii
De nauigando cu ferris nitidis cu galleis syrie roman ret
De galleis uel lignis de terra ꝯtrariis nō uendendo in
Qd aliqua gallea sola non nauiget romania syria ret in
De tendis gallearuz in viii
De scoto gallear̄ et taxatioe eius in
Qd potestas peyre a patronis gallearu ueturar̄ ret in
Qd scribe det in septis noia pticipu gallear̄ et de ret in
Qd gallee de romania nauiget in conserua in viiii
Qd gallee iture cipru nauigent in conserua in
De capitaneo et scriba gallear̄
De non capiendo nauluz de mercib9 iactis ul' ret in
Qd aliqs mercator ul' aliqua alia p̄ nō teneat ad ret in
De non ueniendo ꝯtra ordinameta offy gazarie in x
Qd mercatores possint portare unu capsoniu sup ret in
De portando tria uella cotonine in galleis mercatilib9 in
De naulis gallear̄ taxādis ab offitio gazarie in
De eo q a mercatorib9 scapolis est soluendu in
Qd gallee de romania recedat nauiget et reuitat simil in

Qd fideiubsores teneant ad omes tractatus offitii offitii gazarie X
Qd gallee ietur cipru
De fideiubsoribus ul securitatibus approbandis in
Qd singula offitii gazarie procedat ad usus gratie ... sui in
Qd pene et condepnationes ueniat in offm gazarie in XI
De no ponedo sup gallecis ul alys nauigys aliq forestatuz
Qd securitates duret usqz ad sex meses
Qd ista capla ad magistratus remotos ex Jan destinet
De parte quam hnt capientes lignu inimicoru in XII
De patronis p una die integra i caffa remansuris in
De pactis fcts int patronu et marinarios obsuadis
Qd scribe gallearu p auarys marinarior no accipiat
De cartulario deponendo
De uncys triginta biscoti dadis figlis diebus marinarys XIII
De capiendis marinarys ad mesez tantuz in
De deposito marinarior fiendo p patronu
De non scaporado marinarios
Qd marinary teneant seq magnu lignu in quo XIIII
Qd scriba teneatur scribere infra qd tps recedere debebit
Qd marinary teneantur seq patronuz XV
Qd marinary et calafati laboret et portet et fatiat etc
Qd aliqs marinarius no rixetur in
De non inferedo iniuriaz uel molestia patrono
De no extrahedo lignu no ferratuz XVI
Qd p tribus diebus restantibus ad soluedu marinarys
De quis ponat res no necessarias i copta
Qd nauigia fcta in locis extraneis ferret
Qd rdo ferradi ligna et ne extur n sit ferrata
Qd patronus det in sceptis mercatores et de etc XVII
Qd no nauigetur cu ligno cui ferra no sint etc
De mesuris gallearu romanie et syrie in XVIII
Qd ligna et taride de orlo ferrentur
Qd marinary offitiales et socy se recolligat in
Qd patronus no recedat n hbeat i gallea bones i XVIIII

Qd in nauigio dormiatur donec fuerit exoneratu

Qd patroni se psentet ut fiat cercatores i suo naui XX
Qd aliqs no extrahat de Jan nauigiu in quo no sit etc
De hiis q recesserut de portu Jan absqz eo q fuerit XXV
Qd sclaui sup nauigiu no leuentur
De questionibus int patronos et fideiubsores etc XXVI
De ordine ballar et incantu obligatar gallecis etc
De manifestado uera portata nauigior XXVII
Qd alicui scribe pticipi in nauigio no credat
Qd aliqs se no immisceat nec societate fatiat cu etc XXVIII
De fauore et auxilio dando offo gazarie XXVIIII
De non nauigado naues catelanas uel castelanas
De naues i districtu Jan p extraneos astruat
Qd patroni no portet debitores sibi denuciatos XXX
De ferratores cercatores et similes nauigior
Qd nauigia no bn ferrata ferrent de nouo XXXI
Qd ligno naufragato naucleri ingrezator scriba
Qd obligatio fcta p patronu no hnte sufficies etc XXXII
De rebus in naui uel ligno positis deuastatis etc
De emendado iactuz fctz uolutate maioris ptis etc
De iactu et auarys XXXIII
De nauigys naufragiu pacientibus
De consignatioe reru honeratarum fieda p patruz
Qd ligno reuso et fcta ratioe pcuratio patroni sit etc
De marinarys ad certuz terminu capiendis

IANUARIUS

Die i circoncixio xpi
Die vi
Die vii festu(m) s(an)c(t)i Antony (et) Fabianus
Die xx festu(m) s(an)c(t)e Agnetis
Die xxi festu(m) s(an)c(t)i Viancii
Die xxv festu(m) s(ancti) Pauli

Februarius

Die i festu(m) s(an)c(t)i [illegible]
Die ii festu(m) virginis mar(ie)
Die iii festum sancti Blaxii
Die v festum s(ancte) Agate
Die vii festum s(ancti) [illegible]
Die viii festum s(ancti) Pauli episcopi

Marcius

Die xii festum sancti Gregory
Die xxi festum sancti Bndicti
Die xxv festum s(ancte) Marie

BIBLIOTECA CIVICA

Cum sint — esse debeant 12 14 16 18

B[illegible] d(ebet) in Iacobo p(er) apodixia
man(u) s(ua) facta — lo r
It(em) p(er) marzanchus p(er) ipsu(m) [illegible]
[illegible] bot(t)o ad [illegible] l f r
It(em) p(er) c[illegible] portu p(er) nedeto
[illegible] p[illegible] expedi [illegible] lo f viii
It(em) p(er) exp[illegible] fet(t)e i rota lo f v
It(em) p(er) mutadura ad [illegible] lo f viii

[illegible] lo ii f r [illegible]

It(em) (e) p(er) in mocha una v(?)
lo i f xviii i moxame [illegible]
xviii neto [illegible] f vii [illegible]
uno remaso i caratelo f
iii [illegible] i summa lo ii f viii [illegible]
It(em) i [illegible] die 20 dexebr(e)

[illegible] Fedrisci chiuelli
[illegible] d(ebet) nob(is) p(er) i duc(ato)
ci dimisso dato a f 37
e [illegible] lo l f 17
It(em) ea die p(er) d[illegible] pector(e)
p(er) uno resto lo f 11
It(em) ea die p(er) bavilio [illegible]
nelli e [illegible] p(er) uno duc(ato) i
auro a lo l f 17 [illegible] lo l f 17
It(em) ipso [illegible] i [illegible]
f 36 [illegible] lo 3 f 14
It(em) die [illegible] p(er) uno duc(ato)
que sibi [illegible] ad cabiad(um) lo l f 6

It(em) [illegible] die 20 dexebr(e)
[illegible] lo f 6
It(em) [illegible] die i bavilio [illegible]
[illegible] uno mamale lo f [illegible]
It(em) [illegible] i capa lo f [illegible]
It(em) [illegible] lo l f
It(em) [illegible] lo f i 6

36

9063 (29)

RELAZ.
UFFIC.
GAZZER

10
P. 6
28

Grata Superveniet quam no sperabit hora

De electione offitii […]

Statuimus et ordina[…] qui annu
de mense decembris Illu[…] dux Janue
et Consilium dominorum An[…] eligant
triginta duos cives aptos et idoneos […] Gazarie omni
equalitate servata. Quorum trig[…] singuli scribant
in singulis cedulis separatis ac divi[…] cedule ponant
in sacculo sigillando sigillo domini Du[…] sigillo prioris
dominorum Ancianorum de quibus sacculis […] ex mensibus
extrahant octo cedule in quibus scripta […] nomina. octo
civium ut equalitate servata. Q[…] sint et
esse intelligantur officiales et off[…] per sex mensibus
tunc futuri et iuret primo dictum […] regere sive
et exercere. Ita quod nemo se excusat […] acceptacione
dicti offi[cii] nisi iusta causa subesset. […] domini Ducis
et consilii quo casu alius extrah[…] sacculis
loco eius. Et sic fiat de sex mensi[…] mensibus.
finito uno anno lacerent cedulle que […] in sacculis
et de novo eligantur triginta duo ut supra […] cedulis singulis
anni.

II

De bailia offitii gazarie

Statuimus et ordinamus quod of[…] teneatur et
debeat tractare et querere facere […] et totum suum
studium inclinare ad facta et negocia […] ad omnia
et singula que ad utilitatem et comod[…] credentur
pertinere. qui electi et iurati teneantur […] congregare
sese duobus diebus utilibus et in […] comodo.
ita quod si dies inciderit in diem fe[…] ince illius
feriate alia die non feriata supplean[…] exercere quod
sic congregati tractare providere et co[…] et in scriptis
tis redigere ea omnia et singula q[…] et comodum
navigantium et navigantur crediderint […]
Que tractata provisa et consu[…] in scriptis
redacta scribi distincte et bene faciant […] eorum secundum
deputatos. Con quibus provisis […] dictis in scriptis
conveniat presentiam Illustris domini D[…] consilii dominorum
Antianorum quibus recitent et expo[…] provisa et
consulta per eos. Qui autem Dux […] illa approbet
et repleant ut placebit. quod autem […] et quod
lium fuerit approbatum et confi[…] et confir-
mentur tanquam propria statuta et ca[…]